

Examining the Effects of Perceived Parental Attitudes on the Social Interest Level in College Students: The Mediating Role of Self-Esteem*

Abdi GÜNGÖR**

Merve AKYILDIZ***

Abstract. Social interest refers to the individual's sense of community and social benefit. Especially for university students, social interest is important in terms of their developmental period and their efforts to gain a place in society. Therefore, it would be helpful to investigate the factors potentially affecting the social interest levels of university students. This study aimed to investigate the effects of perceived parental attitudes and self-esteem on social interest levels in university students. In addition, this study aimed to examine the mediating roles of self-esteem on the relationship between parental attitudes and social interest. The participants included 438 volunteer university students. The data were collected using the Demographic Information Form, Social Interest Index, Parental Attitude Scale, and Rosenberg Self-Esteem Scale. The hypothesis model was tested using path analysis and bootstrapping method. The results showed that self-esteem partially mediated the effect of democratic attitude on social interest and fully mediated the effects of authoritarian attitude on social interest. The results also revealed that the protective attitude did not have a direct or indirect effect on social interest. The results were discussed along with the theoretical framework and previous findings, and suggestions for future research were presented.

Keywords: Social interest, parental attitudes, self-esteem, college students, mediating role.

* The ethics committee approval for this study was obtained from the Ethics Committee of the Rectorate of Düzce University, dated 21/04/2021 and numbered 2021/121.

** Orcid ID: <https://orcid.org/0000-0002-7945-0906>, Assist. Prof. Dr., Düzce University, Department of Guidance and Psychology, Turkey, abdigungor@duzce.edu.tr

*** Orcid ID: <https://orcid.org/0000-0001-7133-660X>, Turkey, merveakyildiz50@gmail.com

1. INTRODUCTION

Social interest, which is emphasized in Adler's theory of individual psychology, is defined as one person's need to feel belonging to the community and is considered an innate dynamic potential (Ansbacher & Ansbacher, 1956). Social interest is also expressed as a person's desire to be in a relationship with other people in society and get along with them (Ionedes, 2008). Adler stated that the concept of social interest is not an inherited instinct; instead, he emphasizes that the potential for social interest can be inherited (Adler, 1931). Therefore, being able to have good relationships with society and empathizing should be supported for the development of the child (Ansbacher & Ansbacher, 1956). At the same time, making an effort for the benefit of society has an essential role in the development of social interest (Watts, 2012). A person aims to reach their own goals while benefiting humanity by considering mutual benefit (McClain, 2005). A person who wants to feel a part of society cares about others and is willing to benefit society (Watkins, 1984). The person who tends to establish relationships with other people and use their potential to maintain these relationships aims to maximize their relationship. Thus, the person needs to be with others, cooperate, and need their support (Soyer, 2004). The development of social interest is important in being more courageous, more cooperative, and confident to overcome the problems they may encounter (Adler, 2002).

The studies conducted in the Turkish context showed that social interest was positively related to psychological resilience (Ergüner-Tekinalp & Terzi, 2014), orientation to the problems (Kalkan, 2010), cooperation (Kaplan, 2003), marital adjustment (Özaydınlık, 2014) while it was negatively related to emotional and physical abuse (Kalkan, 2010). In addition, the literature revealed that social interest was positively related to self-efficacy and social acceptability (Moghanloo, Pishvaei, Moghanloo, Bassaknezhad, & Mehri, 2017) and well-being and self-adjustment (Crandall, 1980). On the other hand, negative relationships were found between social interest and crime rate (Daugherty, Murphy, & Paugh, 2001), locus of control (Moghanloo et al., 2017), and depression (Kim, Park, & Hogge, 2015).

Social interest is also an important concept for university students, who correspond the first adulthood period. The university period exhibits the characteristics of the first adulthood period, in which social interest comes to the fore. In the first adulthood, the person establishes satisfying relationships to gain respect in the society while fulfilling their social roles (Aktu, 2016). Therefore, university students' social interests are important for developing relationships and passing the subsequent periods more successfully (Özoğlu, 1988).

The studies conducted with university students revealed that social interest was positively related to hope and optimism (Barlow, Tobin, & Schmidt, 2009), relationship satisfaction (Vural Batık, Epli, Balcı Çelik, & Doğru-Çabuker, 2020), subjective well-being (Terzioğlu & Çakır, 2020), psychological resilience and its sub-dimensions, self-disclosure, control and challenge (Kayacı & Özbay, 2016), love styles (Helvacı, 2012),

and mind-reading and unrealistic relationship expectation sub-dimensions (Erginsoy, 2010). In addition, social interest was found to be negatively related to narcissism and need for power (Joubert, 1998), psychoticism and neuroticism (Malbty, Macaskill, Day, & Garner, 1999), depression (Saunders & Roy, 1999), and avoidance of proximity sub-dimensions of cognitive distortion (Erginsoy, 2010). Therefore, social interest is an important concept for university students' mental health and quality of life. According to Adler, individuals with higher social interests are defined as individuals who can both give and receive in their relationships (Adler, 1931; Ansbacher & Ansbacher, 1956), so those individuals protect their own and others' rights in their relationships.

Investigating the variables and factors that may be associated with social interest would be helpful in the preventive and intervention services to be offered to university students. As Adler stated, the relationships with parents and siblings, especially in childhood, have critical importance in developing a person's lifestyle (Ansbacher & Ansbacher, 1956; Watkins, 1984). Therefore, this study examined the predictive effect of parental attitudes, which is an important factor in the formation of lifestyle in the first childhood, on social interest.

Perceived Parental Attitude

The development of the social interest, which Adler discussed in his theory of individual psychology, is related to upbringing and education (Chandler, 1986). In addition, socialization is closely related to the parenting style and emotional climate (Darling & Steinberg, 1993). Adler emphasized that parents and teachers should be in the stance of sharing with the children so that children can learn how to relate to other people. Adler stated that parents should support their children's development of empathy and emotion while ensuring their contribution to the family (Bettner, 2020). Thus, social interest potential emerges in the family environment and is closely related to parental attitudes.

Parents' attitudes while raising their children can be considered under three main styles: egalitarian/democratic, extreme/oppressive authoritarian, and extremely interventionist/protective (Kuzgun & Eldeleklioğlu, 2005). While mothers and fathers with authoritarian attitudes expect their children to conform to and obey the determined standards, parents with protective attitudes raise dependent children who cannot make their own decisions. In a democratic attitude, the child's development is supported, and self-actualization is allowed (Baumrind, 1966). In addition, parents with a democratic attitude allow their children to create their personalities, while parents with a protective attitude raise children with low self-confidence and difficulty initiating relationships (Dokuyan, 2016). Parents with an authoritarian attitude, on the other hand, exhibit restrictive behaviors for the child's autonomy (Akça, 2012). Therefore, parental attitudes have an important effect on children's self-perception.

The literature showed that authoritative parental attitude was negatively related to empathy skills (Çetin & Güngör-Aytan, 2012), life satisfaction and resilience (Çiftçi Arıdağ & Ünsal Seydoğulları, 2019) and external dysfunctional emotion regulation and

positive self-perception (Kars, Bektaş, & Akyürek, 2019). On the other hand, authoritarian parental attitude was positively related to shyness (Gökmenoğlu, 2011), academic procrastination (Yatgın, 2014), aggression (Yıldız & Erci, 2011), depression (Liu & Merritt, 2018), and anxiety (Hempel, Miles, & Wolfradt, 2003). Positive relationships were found between protective parental attitudes and academic procrastination (Yatgın, 2014) and shyness (Gökmenoğlu, 2011). Democratic parental was found to be negatively related to shyness (Gökmenoğlu, 2011), aggression (Yıldız & Erci, 2011), external dysfunctional emotion regulation, control and meaning of life, coping and problem-solving (Kars et al., 2019), and depression (Liu & Merritt, 2011). In addition, positive relationships were found between democratic parental attitude and hope (Edwards & Price, 2002), life satisfaction and resilience (Çiftçi Arıdağ & Ünsal Seydoğulları, 2019).

The studies on parental attitudes in Turkish university students revealed a positive relationship between authoritarian parental attitude and self-handicapping and negative relationships between the forgiveness of general, self, and situation (Tunca & Durmuş, 2018) self-efficacy (Yalnız, 2014). A positive relationship was found between protective parental attitudes and trait anxiety and anxiety sensitivity (Demirsu, 2018) and self-sabotage levels (Yalnız, 2014). In addition, a protective parental attitude was found to be negatively related to psychological resilience (Demirsu, 2018), the forgiveness of general, self, and situation (Tunca & Durmuş, 2018), adjustment to university, and social anxiety (Gökkaya, 2016), and self-efficacy (Yalnız, 2014). Positive relationships were found between democratic parental attitude and personal adjustment (Biricik, 2011), adjustment to university (Gökkaya, 2016), self-efficacy (Yalnız, 2014), and forgiveness of self and situation (Tunca & Durmuş, 2018). On the other hand, a negative relationship was found between democratic parental attitudes and self-handicapping (Yalnız, 2014). However, no study investigated the relationship between university students' social interest levels and parental attitudes. This study examined the predictive effects of parental attitudes on the child's social interest level. At the same time, the fact that no other study has been found in the literature that investigated the relationship between parental attitudes and social interest will be helpful.

Previous studies have shown that parental attitudes and mental health are closely related. The literature mostly revealed that desirable variables were negatively related to authoritarian and protective attitudes while positively related to democratic attitudes. In addition, no study has been found in the literature investigating the relationship between university students' level of social interest and parental attitudes. Understanding the effects of parental attitudes on social interest would guide the development of social interest levels, which is a crucial factor in terms of mental health and quality of life.

Self-Esteem

In this study, self-esteem was considered another predictor of social interest. Self-concept refers to how a person perceives and evaluates himself or herself (Tözün, 2010).

The feelings and thoughts that a person has about himself or herself provide the opportunity to evaluate own character pattern. In this sense, self-esteem can be considered a way of expressing one's character (Özmenteş, 2014). In addition, self-esteem can be explained as a whole of positive or negative attitudes towards oneself (Rosenberg, Schooler, Schoenbach, & Rosenberg, 1995). The literature revealed that self-esteem was positively related to general mood, stress management, adaptation to conditions and environment, psychological resilience (Karataş & Çakar, 2011; Sarıkaya, 2015), social intelligence (Doğan, Totan, & Sapmaz, 2009), and positive attachment to parents (Kaya, 2017). On the other hand, there were negative associations between self-esteem and depression (Çınar, 2020), alexithymia (Tatar & Çamkerten, 2019), social anxiety (Eriş & İkiz, 2013; Eroğlu & Odacı, 2019), and loneliness (Güloğlu & Kararımak, 2010; Kaya, 2017).

Self-esteem is firstly formed by the value the person receives from others (Körükçü, Gündoğan, & Ogelman, 2014). In this sense, the attitudes of the parents towards the children are fundamental in terms of their self-esteem. The attitudes of parents in raising children, the way they communicate with each other and with their children, contribute significantly to the child's establishing positive relations with the environment, self-liking, being at peace with himself or herself, developing self-confidence, and realizing his abilities and interests (Yücel, 2013). Adler emphasized that the family impacts personality development and that children raised in a protective environment can have tendencies to have psychological problems. In addition, he stated that children who grow up in authoritarian families might have difficulties keeping up with society. Adler also emphasizes that the birth order affects personality (Yılmaz, 2018). While addressing the birth order, Adler focuses on how the person perceives himself in the family, which refers to psychological birth order. The biological birth order and psychological birth order can differ (Stewart & Campbell, 1998). The literature showed that there were significant relationships between parental attitudes and self-esteem. Previous studies found that there was a positive relationship between self-esteem and democratic attitude, while protective and authoritarian attitudes were negatively associated with self-esteem (Gürler, 2017; Kayaalp & Gündüz, 2018; Yılmaz, 2018; Yücel, 2013).

Self-esteem can also have an impact on relationships with others. People with high self-esteem can adapt to their environment more easily (Brown, Dutton, & Cook, 2001). Adler emphasized the relationship between self-esteem and social interest and claimed that family members and other people outside the family contributed to the development of self-esteem (Mendi, 2015). If a child has close relationships with family members and warm and sincere relationships in the family, he or she will tend to perceive other people as reliable. Such awareness will contribute to children's ability to solve problems (Adler, 1931). A child who perceives others as reliable will be able to establish a safer and healthier relationship with the environment. The person who establishes relationships will consider himself or herself a part of society and will be

more inclined to cooperate. Empirical findings also revealed the positive relationship between self-esteem and social interest (Balige, 2004; Dobier, 1997).

The Mediating Role of Self-Esteem

A mediator variable explains the effects of independent variables on dependent variables (Preacher & Hayes, 2004, 2008). Previous studies in the literature have revealed the relationship between parental attitudes and self-esteem (e.g., Gürler, 2017; Yılmaz, 2018). In this study, parental attitudes, independent variables, were expected to predict self-esteem. Based on the previous findings and the theoretical basis, we hypothesized that democratic attitudes would predict positively while protective and authoritarian attitudes would predict self-esteem negatively.

In addition, the relationship between self-esteem and social interest was supported by both theoretical bases (e.g., Mendi, 2015) and previous findings (Balige, 2004; Dobier, 1997). Another hypothesis of this study was that higher positive self-esteem would predict higher social interest. Therefore, in this study, self-esteem was expected to play a mediating role in the relationship between parental attitudes and social interest. Specifically, it was expected that democratic parental attitudes would predict higher self-esteem, which in turn would predict higher social interest. It was expected that authoritarian and protective parental attitudes would predict lower levels of self-esteem, which in turn would levels of social interest.

As a result, this study examined the effects of perceived parental attitudes and self-esteem on social interest, an important concept in university students' mental health and quality of life. In addition to the direct effects, the mediating role of self-esteem between parental attitudes and social interest was also tested. The hypothesis model of the study is shown in Figure 1.

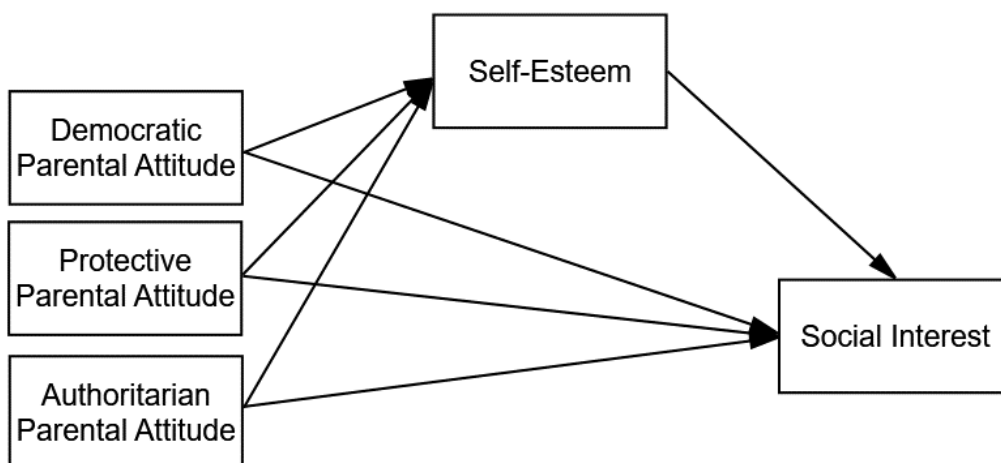

Figure 1. Hypothesized Model

2. METHOD

The purpose of this study was to investigate the predictive effects of parental attitudes (independent) and self-esteem (mediating variable) on social interest (dependent variable). Therefore, this study was designed as a correlational study to examine changes in the dependent variable based on changes in the independent variables.

Study Group and Data Collection Procedure

The data was collected using the convenient sampling method, one of the simple random sampling methods. The participants consisted of 438 volunteer university students aged between 17 and 38 ($\bar{x}=21.29$; $SD=2.38$). Of the participants, 128 (29.22%) were males, and 310 (70.78%) were females. Regarding grade levels, 160 (36.53%) were in the first grade, 95 (21.69%) were in the second grade, 74 (16.89%) were in the third grade, and 109 (24.89%) were in the fourth grade.

Before starting the data collection process, the required ethical permission was obtained from the Scientific Research and Ethics Committee of Düzce University with a letter dated 21.04.2021 and numbered 2021/121. The instruments used to collect data were transferred to an online platform and delivered to the participants via a link. Before proceeding to instruments, the participants were informed about the study's purpose, scope, and volunteering. They were asked whether they volunteered to participate in the research with a question. No personal information, which could identify them and reveal their identities, was requested from the participants.

Measurements

Demographic information form

The demographic information form was used to collect data about participants' gender, age, and grade level.

Social interest index (SII)

The Social Interest Index was developed by Greever, Tseng, and Friedland (1973) to measure the social interest levels of individuals and was adapted into Turkish by Soyer (2004). The scale originally consisted of 32 items, but the item number of Turkish forms was increased to 52 items by taking experts' opinions to reflect the Turkish culture better. Soyer (2004) found the Cronbach's Alpha coefficient .88 and the test-retest reliability .82. The items were on a 5-point Likert-type rating from 0 to 4. The scores range from zero to 208; a higher score indicates a higher level of social interest. In this study, the reliability coefficient was found to be .93.

Parental attitudes scale (PAS)

The Parental Attitude Scale was developed by Kuzgun (1972) to measure the perceived parental attitudes and was revised by Kuzgun and Eldeleklioğlu (2005). The scale consists of 40 items on a 5-point Likert-type rating and three sub-dimensions: democratic, protective-demanding, and authoritarian parental attitudes. Kuzgun and

Eldeleklioğlu (2005) found the internal consistency coefficients as .89 for the democratic attitude, .82 for the protective-demanding attitude, and .78 for the authoritarian attitude. A higher score from a sub-dimension indicates that the person perceives the parent's attitude in such way. In this study, the internal reliability coefficients were .94 for the democratic attitude, .87 for the protective-demanding attitude, and .83 for the authoritarian attitude.

Rosenberg self-esteem scale (RSES)

The original scale was developed by Rosenberg (1965) and adapted into Turkish by Çuhadaroğlu (1986). The scale consists of 63 items on a 4-point Likert-type rating and 12 sub-dimensions. In this study, only the self-esteem sub-dimension consisting of 10 items was used as consistent with the purpose of the study. Higher scores on the scale indicate higher levels of self-esteem. Çuhadaroğlu (1986) found the reliability coefficient as .75. In this study, the reliability coefficient was found to be .89.

Process

Data were analyzed in two steps. First, the data was analyzed to whether it was suitable for multivariate analyses. The dataset was reviewed for coding errors or duplicated data. In this step, missing data, outliers, and suitability of the data set for multivariate analysis were tested. To analyze the suitability of the data set, the kurtosis and skewness coefficients and the correlation coefficients between the variables were examined. Then, based on the theoretical basis, the hypothesis model was tested, as shown in Figure 1. In this model, parental attitudes (democratic, protective, and authoritarian) were defined as independent variables (exogenous) and self-esteem and social interest as dependent variables (endogenous). It was hypothesized that parental attitudes have indirect effects on social interest. It was also hypothesized that parental attitudes have indirect effects on self-esteem. The degrees of freedom of the hypothesis model ($df = 0$) was found to be zero. Zero degrees of freedom in a model indicates that the model is just identified and perfectly fits with the data set (Raykov & Marcoulides, 2006). Therefore, non-significant direct relationships were removed from the model to revise the model. The selected model is shown in Figure 2. Preliminary analyzes were conducted using the SPSS 23.0 package program. The models were tested with 5,000 iterations using bootstrapping with the Mplus version 7 program (Muthén & Muthén, 1998-2012). The significance level of .05 was taken as the basis for interpreting the findings.

3. FINDINGS

In the first stage, the suitability of the data set for analysis was tested. There was no missing data since the data was collected via an online platform. Two extreme values were excluded from the data set based on Mahalanobis distance values ($D^2 \leq .001$; Hair, Black, Babin, & Anderson, 2010). The skewness and kurtosis coefficients were examined to test the normality, and the correlation coefficients between the variables were examined to determine whether there was a multicollinearity problem. The Pearson

Moments Product Correlation Coefficients among the variables, means, standard deviations, skewness, and kurtosis values of the variables are presented in Table 1. The kurtosis and skewness coefficients between +1.5 and -1.5 indicated normally distributed data set (Tabachnick & Fidell, 2013). The correlation coefficients between the variables were smaller than .90, indicating no multicollinearity problem (Pallant, 2010). Those findings showed that the data set met the assumptions required for the analysis.

Table 1

Descriptive Statistics and Correlation Coefficients Between the Variables

	1	2	3	4	5
1. Democratic Parental Attitudes	-				
2. Protective Parental Attitudes	-.35**	-			
3. Authoritative Parental Attitudes	-.69**	.68**	-		
4. Self-Esteem	.38**	-.29**	-.39**	-	
5. Social Interest	.38**	-.16**	-.33**	.47**	-
\bar{X}	52.94	33.93	22.11	29.09	164.58
<i>SD</i>	13.31	10.47	7.62	6.13	22.38
Skewness	-.54	.69	.72	-.28	-.77
Kurtosis	-.38	-.08	.21	-.46	.82

** $p < .01$

Findings regarding path analyses

The fit indices of the hypothesis model were $\chi^2(0) = 0$ and $p < .00$, comparative fit index (CFI) = 1.00, Tucker-Lewis index (TLI) = 1.00, standardized root-mean-square residual (SRMR) = 0.00, and root-mean-square error of approximation (RMSEA) = 0.00. Because the model was a just identified model, it was revised. Non-significant direct effects were removed from the model. The fit indices of the selected model were $\chi^2(1) = 0.13$, $p > .05$, CFI = 1.00, TLI = 1.02, RMSEA = 0.00 and SRMR = 0.01. Those indices showed that the model was a perfect fit with the data. In the model, 27% of the variance of the dependent variable, social interest, and 18% of the variance of the mediating variable, self-esteem, were explained.

Results of total, direct, and indirect effects from independent variables

Total, direct, and indirect effects from independent variables to the mediator and dependent variables are shown in Table 2. Accordingly, the democratic parental attitude had statistically significant total effects on self-esteem and social interest. The total effects on self-esteem were positive and direct effects. The effects on social interest were partially direct (.39) and partially indirect (.12) through self-esteem. Therefore, self-esteem played a partial mediating role in the relationship between democratic parental attitude and social interest.

Authoritarian parental attitudes also had statistically significant total effects on self-esteem and social interest. The effects on self-esteem were negative and completely direct, and the effects on social interest were negative and completely indirect (-.30). According to this finding, self-esteem played a full mediator role in the effects of authoritarian parental attitudes on social interest.

Protective parental attitudes did not have a statistically significant effect on self-esteem and social interest. Therefore, protective parental attitudes did not have a direct or indirect effect on social interest.

Table 2

Total, Direct, and Indirect Effects from the Independent Variables to the Dependent Variable

Independent Variables	Dependent Variables	
	Self-Esteem	Social Interest
Democratic Parental Attitudes	.09**	.39***
	--	.12*
Protective Parental Attitudes	.09**	.51***
	--	--
	--	--
Authoritative Parental Attitudes	-.21***	--
	--	-.30***
	-.21***	-.30***

Note. Direct effects are shown in normal, indirect effects in italics, and total effects in bold. The symbol -- indicates that the effect is not significant. * $p < .05$, ** $p < .01$ *** $p < .001$. All effects are unstandardized effects.

Finally, self-esteem had a statistically significant positive effect on social interest (1.41, $p < .001$). In addition, self-esteem played a partial mediator role between democratic parental attitude and social interest and a full mediator between authoritarian parental attitude and social interest.

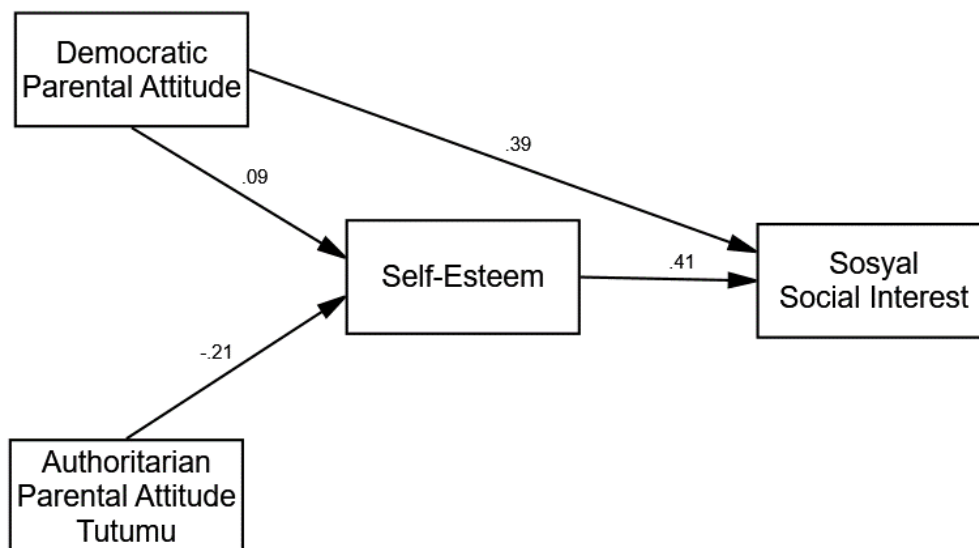

Figure 2. The Selected Model and Unstandardized Effects

4. RESULTS, DISCUSSION, AND SUGGESTIONS

This study examined the effects of parental attitudes on social interest and the mediating role of self-esteem. The findings revealed that democratic parental attitudes positively predicted social interest, while authoritarian parental attitudes negatively predicted. In other words, individuals who perceived their parents' attitudes as more democratic had higher levels of social interest. On the other hand, social interest decreased as the level of perceiving the parental attitude as authoritarian increased. As Adler emphasized, parent relationships are important factors in the social development of the individual (Ansbacher & Ansbacher, 1956; Chandler, 1986; Watkins, 1984). The child's first social environment is his or her family. The family's attitude towards the child will be a supportive factor in the child's self-perception and development. The democratic attitude of the parents will increase the child's confidence, which will enable the child to act both for his or her benefit and the social benefit. However, since authoritarian parents will raise their children to be more obedient, this will negatively affect children's self-confidence. The child's relationship with the family will be reflected in the child's

relationship with the external environment. Therefore, those findings are also theoretically supported. No research was found on the relationship between parental attitudes and social interest among university students. However, the studies on parental attitudes revealed that when the mother and father have a warm, sincere and supportive attitude, the child will be able to express himself or herself better in society and have more self-confidence in relations with people. However, in families where parents are more authoritarian toward the child, the child will have difficulty understanding other people and have more aggressive behaviors in the social structure. As a result of this study, the positive predictive effect of the democratic attitude and the negative predictive effect of the authoritarian attitude were the hypothetically expected results.

This study also revealed that self-esteem positively predicted social interest, so as self-esteem increased, social interest increased. Previous findings are also consistent with this finding (Balige, 2004; Dobier, 1997). Individual psychology emphasizes the relationship between self-esteem and social interest (Mendi, 2015). The child is born with the potential for social interest, and this potential will develop based on family members' approaches toward the child. If the children have a warm and sincere relationship with their family members, they will be able to develop safe relationships with other people. Therefore, the child will be able to find solutions to the problems of life (Adler, 1931). Children who are raised with a high level of awareness will be more courageous and more cooperative, as they will be more confident in the problems they may encounter in both personal and social areas. This will strengthen children's social belonging and support them to produce more functional solutions in the face of problems.

This study examined the mediating role of self-esteem on the relationship between social interest and parental attitudes. First, self-esteem played a partial mediator role in the relationship between democratic parental attitude and social interest. Therefore, as the level of people's perception of parental attitudes as democratic increases, their self-esteem increases, which is associated with a higher level of social interest. Parents with a democratic parenting attitude consider their children as independent individuals and support them in expressing their feelings and thoughts instead of restricting them. Parents who can treat their children as more independent individuals contribute positively to their children's self-esteem and social interest levels. However, democratic parenting attitudes were directly positively related to social interest, besides the indirect effect through self-esteem.

Self-esteem played a full mediator role in the relationship between authoritarian parental attitudes and social interest. The negative predictive effect of authoritarian parental attitudes on social interest was entirely through self-esteem. In other words, as the perceived authoritarian parental attitudes increased, self-esteem decreased, and the declined self-esteem predicted a lower level of social interest. Parents with authoritarian attitudes can display compelling behaviors for their children to comply with their set

standards. Therefore, such behaviors may reduce the child's self-esteem and adversely affect their social interest development. Since the person who does not trust himself or herself may have problems establishing and maintaining relationships with others, he or she will stay away from acts for social benefit.

Findings revealed that protective parental attitude did not have a direct or indirect effect on social interest. Children of parents with protective attitudes tend to act in a way that is dependent on their parents and have difficulty making their own decisions (Baumrind, 1966). Children raised with this attitude will be more reluctant in social roles as they will need other people's guidance. People who do not take an active role in social roles will have a lower level of social interest. In addition, previous findings revealed that there was a negative relationship between protective parental attitude and self-esteem (Gürler, 2017; Yücel, 2013). Therefore, the findings of this study on protective parental attitudes contradict previous findings. The discrepancy between the findings can be because previous studies examined the relationship between protective parental attitudes and self-esteem via a basic correlation, or they may have examined the relationship by excluding other parental attitudes. In this study, three-parent attitudes were included in the model. Theoretically, it can be concluded that there was no positive relationship between protective parental attitudes and self-esteem since parents with protective parenting attitudes limit their children and prevent them from making decisions on their own. In addition, there was no negative relationship between self-esteem and protective attitude. Those findings can explain that children raised with this attitude will not perceive their parents as rigid as children raised with an authoritarian attitude. Nevertheless, more research is needed.

The findings of this study showed that the development of social interest and self-esteem are related to the parents' attitude towards the child, so it is concluded that work can be delivered to parents or prospective parents. It is recommended that parents should be supported to develop more democratic parental attitudes. In addition, this study revealed the mediating effect of self-esteem and its central role in higher social interest. Opportunities can be provided for university students to receive individual or group counseling services to improve their self-esteem. Various clubs and workshops can be organized within the university to support students to take an active role. The students who have received group counseling services can transfer the awareness to a larger group, the society. Such studies will affect the self-esteem of the person positively and support their social interest development.

There are some limitations to this study. The target audience of this study is university students. However, the development of social interest and self-esteem start developing during childhood. Therefore, when interpreting this study's findings, it should be considered that the study group consisted of university students, and its generalizability to individuals at different development stages is a limitation. Future studies can be conducted on individuals at different developmental stages. The imbalance in the distribution of participants by gender is another shortcoming. Future studies can be

conducted with a more balanced set of samples. Another limitation is that the scale used to measure parental attitudes considers parents individuals with the same attitude. Future studies can examine mothers' and fathers' attitudes separately. The correlational method was used in this study. Although the hypotheses regarding the directions of the relations between the variables were based on theoretical foundations, it is not possible to make a definite cause-effect relationship (Gall, Gall, & Borg, 2007). The cause-effect relationship between the variables can be revealed by conducting longitudinal and experimental studies esteem.

References

- Ansbacher, H. L., & Ansbacher, R. R. (1956). *The individual psychology of Alfred Adler: A systematic presentation in selections from his writings*. New York, Basic Books.
- Adler, A. (1931). *Yaşamın anlam ve amacı [Meaning and purpose of life]* (Trans. F. Erkek). İstanbul: Olimpos.
- Adler, A. (2002). *Psikolojik aktivite [Psychological activity]* (Trans. B. Çorakçı). İstanbul: Say.
- Akça, Z. K. (2012). *Genç yetişkinlikte algılanan anne-baba tutumlarının, kendini toparlama gücü ve benlik saygısı arasındaki ilişki [The relationship between perceived parental attitudes, resilience, and self-esteem in young adulthood]* (Unpublished Master's Thesis). Maltepe University, İstanbul.
- Aktu, Y. (2016). Levinson'un kuramında ilk yetişkinlik döneminin yaşam yapısı [Life structure of early adulthood in Levinson's theory]. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 8(2), 162-177. doi:10.18863/pgy.12690.
- Balige, B. M. (2004). *The relationship between self-esteem, social interest and optimism among young religious and seminarians in the catholic church* (Unpublished Doctoral Dissertation). The Adler School Of Professional Psychology. Chicago, IL.
- Barlow, P. J., Tobin, D. J., & Schmidt, M. M. (2009). Social interest and positive psychology: Positively aligned. *Journal of Individual Psychology*, 65(3), 191-202.
- Baumrind, D. (1966). Effects of authoritative parental control on child behavior. *Child Development*, 37(4), 887-907. doi:10.2307/1126611.
- Bettner, B. L. (2020). Are Alfred Adler and Rudolf Dreikurs relevant for parent today? *The Journal Of Individual Psychology*, 76(1), 70-78. doi: https://doi.org/10.1353/jip.2020.0018.
- Biricik, Z. (2011). *Üniversite öğrencilerinde algılanan anne baba tutumları ile uyum düzeyi arasındaki ilişkinin incelenmesi [Examining the relationship between perceived parental attitudes and adjustment level in university students]* (Unpublished Master's Thesis). Maltepe University, İstanbul.
- Brown, J. D., Dutton, K. A., & Cook, K.E (2001). From the top down: Self-esteem and Self-evaluation. *Cognition and Emotion*, 15(5), 615-631. doi:10.1080/02699930143000004.

- Chandler, C. K. (1986). *Validation of the Adlerian construct of perceived early childhood family influence*. Texas Tech University, America.
- Crandall, J. (1980). Adler's concept of social interest: Theory measurement and implication for adjustment. *Journal of Personality and Social Psychology*, 39(3), 481-95. doi:10.1037/0022-3514.39.3.481
- Çetin, C. N., & Güngör Aytan A. (2012). İlköğretim dördüncü sınıf öğrencilerinin empatik beceri düzeyleri ile algıladıkları anne baba tutumlarının incelenmesi [Examination of primary school fourth grade students' empathic skill levels and perceived parental attitudes]. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 20(2), 473-488.
- Çınar, B. (2020). *Depresyon, benlik saygısı ve denetim odağı arasındaki ilişkinin incelenmesi [Examining the relationship between depression, self-esteem and locus of control]* (Unpublished Master's Thesis). Near East University, Kıbrıs.
- Çiftçi Arıdağ, N., & Ünsal Seydoğulları, (2019). Lise öğrencilerinin yaşam doyumu ve yılmazlık düzeylerinin anne-baba tutumlarıyla ilişkisi açısından incelenme [Examination of high school students' life satisfaction and resilience levels in terms of their relationship with parental attitudes]. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 34(4), 1037-1060. doi: 10.16986/HUJE.2018038527.
- Çuhadaroğlu, F. (1986). *Adölesanlarda benlik saygısı [Self-esteem in adolescents]* (Unpublished Thesis). Hacettepe University, Ankara.
- Darling, N., & Steinberg, L. (1993). Parenting style as context: An integrative model. *Psychological Bulletin*, 113(3), 487-496.
- Daugherty, D. A., Murphy, M. J. & Paugh, J. (2001). An examination of the Adlerian construct of social interest with criminal offenders. *Journal Of Counseling Development*, 79(1), 465-461.
- Demirsu, Ö. (2018). *Üniversite öğrencilerinde algılanan ebeveyn tutumları ile sürekli kaygı düzeyi arasındaki ilişkide anksiyete duyarlılığının ve psikolojik dayanıklılığın aracı rolleri [Mediating roles of anxiety sensitivity and resilience in the relationship between perceived parental attitudes and trait anxiety levels in university students.]* (Unpublished Master's Thesis). Işık University, İstanbul.
- Dobier, D. B. (1997). *The relationship between self-esteem and social interestin young asian, hispanic and African-American adolescents* (Unpublished Doctoral Dissertation). The Adler School Of Professional Psychology. Chicago, IL.
- Doğan, T., Totan, T., & Sıpmaz, F. (2009). Üniversite öğrencilerinde benlik saygısı ve sosyal zeka [Self-esteem and social intelligence in university students]. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17, 235-247.
- Dokuyan, M. (2016). 12. sınıf öğrencilerinde algılanan anne baba tutumları ile benlik saygısı arasındaki ilişkinin incelenmesi [Examination of the relationship between perceived parental attitudes and self-esteem in 12th grade students]. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Enstitüsü Dergisi*, 2(2), 1-21.
- Edwards, L. M., & Price, G. E. (2002). *The relationship between perceived parenting style and hope in college students*. American Psychological Association, San Francisco, C.A.

- Erginsoy, D. (2010). *Üniversite öğrencilerinin toplumsal ilgileri, bilişsel çarpıtmaları ve ilk anıları [University students' social interests, cognitive distortions, and first memories]* (Unpublished Doctoral Dissertation). Marmara University, İstanbul.
- Ergüner-Tekinalp, B., & Terzi, Ş. (2014). Coping social interest and psychological birth order as predictors of resilience in Turkey. *Applied Research Quality Life*, 11(2), 509-524. doi: 10.1007/s11482-014-9378-3.
- Eriş, Y., & İkiz, F. E. (2013). Ergenlerin benlik saygısı ve sosyal kaygı düzeyleri arasındaki ilişki ve kişisel değişkenlerin etkileri [The relationship between adolescents' self-esteem and social anxiety levels and the effects of personal variables]. *International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 8(6), 179-193.
- Eroğlu, K., & Odacı, H. (2019). Ortaokul yedinci ve sekizinci sınıf öğrencilerinin sosyal anksiyete düzeyleri ile benlik saygıları, anne-baba tutumları, mükemmeliyetçilik özellikleri arasındaki ilişki [The relationship between the social anxiety levels of secondary school seventh and eighth grade students and their self-esteem, parental attitudes, and perfectionism characteristics]. *Turk J Child Adolesc Ment Health*, 26(3), 108-115. doi:10.4274/tjcamh.galenos.2019.2018.08.023.
- Gall, M. D., Gall, J. P., & Borg, W. R. (2007). *Educational research: An introduction* (8th ed.). Boston: MA: Allyn & Bacon.
- Gökkaya, M. (2016). *Bir grup üniversite öğrencisinde sosyal kaygı, depresyon ve anne-baba tutumları ile mükemmeliyetçilik eğilimleri ve üniversiteye uyum arasındaki ilişkinin değerlendirilmesi [Evaluation of the relationship between social anxiety, depression, parental attitudes, perfectionism tendencies and university adjustment in a group of university students.]* (Unpublished Master's Thesis). Işık University, İstanbul.
- Gökmenoğlu, E. (2011). *Üniversite öğrencilerinin utangaçlık düzeyleri ile algıladıkları anne baba tutumları arasındaki ilişki [The relationship between university students' shyness levels and their perceived parental attitudes]* (Unpublished Master's Thesis). Maltepe University, İstanbul.
- Greever, K. B., Tseng, M. S., & Friedland, B. U. (1973). Development of the social interest index. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 41(3), 454.
- Güloğlu, B., & Kararmak, Ö. (2010). Üniversite öğrencilerinde yalnızlığın yordayıcısı olarak benlik saygısı ve psikolojik sağlamlık [Self-esteem and psychological resilience as a predictor of loneliness in university students]. *Ege Eğitim Dergisi*, 2(11), 73-88.
- Gürler, A. (2017). *Ergenlerde anne baba tutumları ile benlik saygısı arasındaki ilişkinin incelenmesi: Başakşehir örneği [Examining the relationship between parental attitudes and self-esteem in adolescents: Başakşehir example]* (Unpublished Master's Thesis). İstanbul Trade University, İstanbul.
- Hair, J. F., Black, W. B., Babin, B. J., & Anderson, R. E. (2010). *Multivariate data analysis*. (7th edition). Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall.
- Helvacı, F. (2012). *Romantik ilişkilerde sorun çözme ve sosyal ilginin aşka ilişkin tutumlarla ilgisi [Relationship between problem solving and social interest in romantic relationships]*

- and attitudes towards love] (Unpublished Master's Thesis). On Dokuz Mayız University, Samsun.
- Hempel, S., Miles, J. N. V., & Wolfradt, U. (2003). Perceived parenting styles, depersonalization, anxiety and coping behaviour in adolescents. *Personality and Individual Differences, 34*(1), 521-532.
- Ionedes, N. J. (2008). *An exploration of social interest therapy as a treatment for depression in the elderly* (Unpublished Doctoral Thesis). Capella University, USA.
- Joubert, C. E. (1998). Narcissism, need for power, and social interest. *Psychological reports, 82*(2), 701-702.
- Kalkan, M. (2010). Ergen romantik ilişkilerinde duygusal istismar, fiziksel istismar ve soruna yönelmeye Adlerian bir bakış: Sosyal ilgi [An Adlerian view of emotional abuse, physical abuse, and problem orientation in adolescent romantic relationships: Social interest.]. *Anadolu Psikiyatri Dergisi, 11*(3), 242-250.
- Kaplan, H. (2003). The relationship of social interest to cooperative behavior. *Journal of Individual Psychology, 34*(1), 34-39.
- Karataş, Z., & Cakar, F.S. (2011). Self-esteem and hopelessness, and resiliency: An exploratory study of adolescents in Turkey. *International Education Studies, 4*(4), 84-91. doi:10.5539/ies.v4n4p84.
- Kars, S., Bektaş, Ö., & Akyürek G. (2019). Ergenlerde anne-baba tutumu, duygu düzenleme ve iyilik hali arasındaki ilişkinin incelenmesi [Examination of the relationship between parental attitudes, emotion regulation and well-being in adolescents]. *Ergoterapi ve Rehabilitasyon Dergisi, 7*(2), 97-104.
- Kaya, Ş. (2017). *Ergenlerde ana-babaya bağlanma örüntüsünün benlik saygısı ve yalnızlık ile ilişkisi* [The relationship of parental attachment pattern with self-esteem and loneliness in adolescents] (Unpublished Master's Thesis). Fatih Sultan Mehmet Vakıf University, İstanbul.
- Kayaalp, İ., & Gündüz, B. (2018). Ergenlerin anne baba tutumları ile problem çözme becerileri arasındaki ilişkide benlik saygısının aracı rolü [The mediating role of self-esteem in the relationship between adolescents' parenting attitudes and problem-solving skills]. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 48*, 514-536. doi: 10.21764/maeuefd.421134.
- Kayacı, Ü., & Özbay, Y. (2016). Üniversite öğrencilerinin travmatik yaşantı, psikolojik doğum sıraları ve sosyal ilgilerinin psikolojik dayanıklılıklarını yordaması [The traumatic experience, psychological birth order and social interests of university students predict their psychological resilience.]. *The Journal of Happiness & Well-Being, 4*(1), 128-142.
- Kim, E., Park, H-J., & Hogge, I. (2015). Examination of the Adlerian constructs of activity and social interest with depression among recent korean retirees: Meaning in life as a mediator. *Archives of Gerontology and Geriatrics, 61*(1), 378-383. doi.org/10.1016/j.archger.2015.07.003.
- Körükçü, Ö., Gündoğan, A., & Ogelman, G.H. (2014). Okul öncesi eğitimi öğretmenliği lisans öğrencilerinin benlik saygısı ve empatik becerileri arasındaki ilişkilerin incelenmesi

- [Examination of the relationships between self-esteem and empathic skills of preschool education undergraduate students]. *Kastamonu University Kastamonu Eğitim Dergisi*, 23(4), 1665-1678.
- Kuzgun, Y. (1972). *Ana baba tutumlarının bireyin kendini gerçekleştirme düzeyine etkisi [The effect of parental attitudes on the individual's self-actualization level]*. (Yayınlanmamış Unpublished Doctoral Dissertation). Ankara, Hacettepe University.
- Kuzgun, Y., & Eldeleklioğlu, J. (2005). Anne Baba Tutumları Ölçeği [Parent Attitudes Scale]. K. Yıldız ve B. Feride (Eds.). *PDR'de Kullanılan Ölçekler*. Ankara: Nobel Yayınevi.
- Liu, Y., & Merritt, D.H. (2018). Examining the association between parenting and childhood depression among Chinese children and adolescents: A systematic literature review. *Children and Youth Services Review*, 88(1), 316-332.
- Malbty, J., Macskill, A., Day, L., & Garner, I. (1999). Social interests and Eysenck's personality dimensions. *Psychological Reports*, 85(1), 197-200. doi: 10.2466/pro.1999.85.1.197.
- McClain, M.P. (2005). *Assessing the relationship between encouragement and social interest: An Adlerian perspective* (Unpublished Doctoral Dissertation). Iowa State University, Iowa.
- Mendi, E. (2015). *Koşullu Anne-Baba tutumunun mükemmeliyetçilik, öznel iyi oluş ve benlik saygısı ile ilişkisinin incelenmesi [Examination of the relationship between Conditional Parental Attitudes and Perfectionism, Subjective Well-Being and Self-Esteem.]* (Unpublished Master's Thesis). Uludağ University, Bursa.
- Moghanloo, V. A., Pishvaei, M., Moghanloo, R. A., Bassaknezhad, S., & Mehri, B. (2017). Self efficacy, social acceptance and locus of control as predictors of social interest among Iranian student. *Journal Of Research & Healt*, 7(3), 810-817. Doi: 0.3.7.jrh.acadpub/18869.10.
- Muthén, L. K., & Muthén, B. O. (1998-2012). *Mplus user's guide*. Seventh Edition. Los Angeles, CA: Muthén & Muthén.
- Özaydınlık, Ş. (2014). *Evlili çiftlerin evlilik uyumu ile kişilik özellikleri ve romantik ilişkilerindeki sosyal ilginin incelenmesi [Investigation of marital adjustment and personality traits of married couples and social interest in romantic relationships.]* (Unpublished Master's Thesis). Marmara University, İstanbul.
- Özmenteş, G. (2014). Mesleki müzik eğitimi alan öğrencilerin müzik özyeterlikleri, benlik saygıları ve bireysel özellikleri arasındaki ilişkiler [Relationships between musical self-efficacy, self-esteem and individual characteristics of students receiving vocational music education]. *Eğitim ve Bilim*, 39(171), 138-152.
- Özoğlu, S. Ç. (1988). *Gençlerin kişilik gelişimine nasıl yardımcı olabiliriz? [How can we help young people develop their personality?]* Ankara: TED Yayınları.
- Pallant, J. (2010). *SPSS Survival Manual* (4th ed.). New York, NY: McGraw Hill.
- Preacher, K. J., & Hayes, A. F. (2004). SPSS and SAS procedures for estimating indirect effects in simple mediation models. *Behavior Research Methods, Instruments, & Computers*, 36(4), 717-731.

- Preacher, K. J., & Hayes, A. F. (2008). Asymptotic and resampling strategies for assessing and comparing indirect effects in multiple mediator models. *Behavior Research Methods*, 40(3), 879-891.
- Raykov, T., & Marcoulides, G. A. (2006). *A first course in structural equation modeling*. Lawrence Erlbaum Associates.
- Rosenberg, M. (1965). *Society and the adolescent self-image*. Princeton, NJ: Princeton University Press.
- Rosenberg, M., Schooler, C., Schoenbach, C., & Rosenberg, F. (1995). Global self-esteem and specific self-esteem: different concepts, different outcomes. *American Sociological Review*, 60(1), 141-156.
- Sarıkaya, A. (2015). *14-18 Yaş arası ergenlerin benlik saygısı ve psikolojik dayanıklılık düzeyleri arasındaki ilişki [The relationship between self-esteem and psychological resilience levels of adolescents aged 14-18]* (Unpublished Master's Thesis). İstanbul Science University, İstanbul.
- Saunders, S. A., & Roy, C. (1999). The relationship between depression, satisfaction with life, and social interest. *South Pacific Journal of Psychology*, 11(1), 9-15.
- Soyer, M. (2004). Toplumsal ilgi ölçeğinin uyarlanması: Geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 3(21), 29-34.
- Stewart, A. E., & Campbell, L.F. (1998). Validity and reliability of the White Campbell Psychological Birth Order Inventory. *The Journal of Individual Psychology*, 54(1), 42-60.
- Tabachnick, B., & Fidell, L. (2013). *Using multivariate statistics* (6th ed.). Boston, MA: Pearson.
- Tatar, A., & Çamkerten, S. (2019). Klinik olmayan örnekleme aleksitiminin yordayıcıları olarak duygu odaklı yapılar ve benlik saygısı [Emotion-focused structures and self-esteem as predictors of alexithymia in a non-clinical sample]. *Kriz Dergisi*, 27(3), 141-157.
- Terzioğlu, Z. A., & Çakır, S.F. (2020). Üniversite öğrencilerinde öznel iyi oluş ve stres belirtilerinin yordayıcılarının incelenmesi [Investigation of predictors of subjective well-being and stress symptoms in university students]. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 55, 206-225. doi: 10.21764/maeuefd.662923.
- Tözün, M. (2010). Benlik saygısı. *Actual Medicine*, 52-57.
- Tunca, A., & Durmuş E. (2018). Üniversite öğrencilerinin algıladıkları anne baba tutumu ile bağışlama düzeyi arasındaki ilişki [The relationship between university students' perceived parenting attitude and the level of forgiveness]. *Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 9(16), 524-550. doi: 10.26466/opus.470406.
- Vural Batık, M., Epli, H., Balcı Çelik, S., & Doğru Çabuker, N. (2020). Social interest and contact disturbances as predictors of relationship satisfaction in romantic relationship. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 10(58), 367-384.

- Watkins, C. E. (1984). The individual psychology of Alfred Adler: Toward an Adlerian vocational theory. *Journal Of Vocational Behavior*, 24(1), 28-47. doi:10.1016/0001-8791(84)90064-2.
- Watts, R. E. (2012). On the origin of the striving for superiority and of social interest. Jon C. and Michael P.M. (Ed.). *Alfred Adler Revisited (s. 41-56)*. New York, NY: Routledge
- Yalnız, A. (2014). *Algılanan anne baba tutumları, kendini sabotaj ve öz-yeterlilik arasındaki ilişkinin incelenmesi [Examining the relationship between perceived parental attitudes, self-handicapping and self-efficacy]* (Unpublished Master's Thesis). Sakarya University, Sakarya.
- Yatgın, S. (2014). *Lise öğrencilerinde akademik erteleme nin algılanan anne-baba tutumlarına göre incelenmesi [Examination of academic procrastination in high school students according to perceived parental attitudes]* (Unpublished Master's Thesis). Necmettin Erbakan University, Konya.
- Yıldız, E., & Erci, B. (2011). Anne baba tutumları ile adölesan saldırganlığı arasındaki ilişkinin incelenmesi [Examining the relationship between parental attitudes and adolescent aggression]. *Düzce Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 1(3), 6-11.
- Yılmaz, K. (2018). *Anne-baba tutumlarının ergenlerde benlik saygısına etkisi [The effect of parental attitudes on self-esteem in adolescents]* (Unpublished Master's Thesis). Selçuk University, Konya.
- Yücel, Y. (2013). *Ortaokul öğrencilerinin algıladıkları anne-baba tutumlarının, benlik saygısı ve öğrenilmiş çaresizlik ile ilişkisi [The relationship between secondary school students' perceived parental attitudes, self-esteem and learned helplessness]* (Unpublished Master's Thesis). Arel University, İstanbul.

The ethics committee approval for this study was obtained from the Ethics Committee of the Rectorate of Düzce University, dated 21/04/2021 and numbered 2021/121.

Statement of Contribution of Researchers to the Article:
The authors contributed equally to the article.
Conflict of Interest Statement
There is no conflict of interest
Statement of Financial Support or Acknowledgment:
No financial support was received from any institution for this study. No Acknowledgment.

Üniversite Öğrencilerinin Sosyal İlgü Düzeyi Üzerinde Algılanan Anne-Baba Tutumlarının Etkisinin İncelenmesi: Benlik Saygısının Aracı Rolü*

Abdi GÜNGÖR**

Merve AKYILDIZ***

Öz. Sosyal ilgi kavramı kişinin bir topluluğa kendini ait hissetmesini ifade ederken aynı zamanda kişinin toplumsal faydayı gözetmesi olarak ele alınmaktadır. Özellikle üniversite öğrencilerinin içinde buldukları gelişim dönemi ve toplum içerisinde yer edinme çabaları göz önünde bulundurulduğunda kişinin sosyal ilgi düzeyi süreçte önemli bir rol üstlenecektir. Dolayısıyla üniversite öğrencilerinin sosyal ilgi düzeylerini etkileyebileceği düşünülen faktörlerin araştırılması faydalı olacaktır. Bu araştırmanın amacı üniversite öğrencilerinin sosyal ilgi düzeyleri üzerinde algılanan anne-baba tutumlarının ve benlik saygısının etkisini araştırmaktır. Ayrıca bu araştırmada benlik saygısının anne-baba tutumları ve sosyal ilgi arasındaki ilişkide aracı rolü de araştırılmıştır. Bu çalışmaya 438 gönüllü üniversite öğrencisi katılmıştır. Araştırmada kullanılan veriler Demografik Bilgi Formu, Toplumsal İlgü Ölçeği, Algılanan Anne-Baba Tutum Ölçeği ve Rosenberg Benlik Saygısı ölçeği kullanılarak toplanmıştır. Araştırma hipotez modeli yol analizi ile test edilmiştir ve araştırmada yeniden örnekleme yöntemi (bootstrapping) kullanılmıştır. Araştırma bulgularına göre benlik saygısı demokratik anne-baba tutumunun sosyal ilgi üzerindeki etkisinde kısmi, otoriter anne-baba tutumunun sosyal ilgi üzerindeki etkisinde ise tam aracı rol oynamıştır. Koruyucu anne-baba tutumunun sosyal ilgi üzerinde doğrudan ya da dolaylı olarak bir etkisinin olmadığı saptanmıştır. Elde edilen veriler kuramsal çerçeve ve alanyazındaki çalışmalar açısından tartışılmış ve ilerideki araştırmalar için öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Sosyal İlgü, Anne-Baba Tutumları, Benlik Saygısı, Üniversite Öğrencileri, Aracı Etki.

* Bu çalışma için etik kurul onayı Düzce Üniversitesi Rektörlüğü Etik Kurulu'ndan 21/04/2021 tarih ve 2021/121 sayılı kararla alınmıştır.

** Orcid ID: <https://orcid.org/0000-0002-7945-0906>, Dr. Öğr. Üyesi, Düzce Üniversitesi, Rehberlik ve Psikolojik Anabilim Dalı, Türkiye, abdigungor@duzce.edu.tr

*** Orcid ID: <https://orcid.org/0000-0001-7133-660X>, Türkiye, merveakyildiz50@gmail.com

1. GİRİŞ

Adler'in bireysel psikoloji kuramında vurguladığı kişinin bir topluluğa ait hissetme ihtiyacı sosyal ilgi kavramı olarak belirtilir ve bu kavram doğuştan getirilen bir potansiyeli ifade ederken aynı zamanda bu potansiyel dinamik bir yapı olarak ele alınmaktadır (Ansbacher ve Ansbacher, 1956). Bununla birlikte sosyal ilgi kavramı kişinin toplum içerisinde bulunan diğer kişilerle ilişki içinde olması ve onlarla iyi geçinme isteği olarak da ifade edilmektedir (Ionedes, 2008). Adler sosyal ilgi kavramının kalıtım yoluyla aktarılan bir içgüdü olmadığını belirtirken sosyal ilgi potansiyelinin kalıtım yoluyla aktarıldığını vurgulamaktadır (Adler, 1931). Dolayısıyla, çocuğun sağlıklı gelişimi için toplumla bir bütün olması ve empati kurması desteklenmelidir (Ansbacher ve Ansbacher, 1956). Aynı zamanda kişinin toplumsal faydayı gözeterek bir çaba içerisine girmesi sosyal ilginin gelişimi üzerinde önemli bir role sahiptir (Watts, 2012). Kişi süreç içerisinde karşılıklı yararı gözeterek insanlığa fayda sağlarken kendi hedeflerine de ulaşmayı amaçlar (McClain, 2005). Toplumun bir parçası olduğunu hissetmek isteyen kişi başkalarını önemser ve içinde bulunduğu topluma fayda sağlamaya isteklidir (Watkins, 1984). Diğer insanlarla ilişki kurma ve bu ilişkiyi sürdürmek için var olan potansiyelini kullanma eğilimine sahip olan kişi ilişkilerini en üst seviyeye çıkartmayı hedefler. Bu hedefe ulaşabilmesi için insanlarla beraber olmaya, işbirliği yapmaya ve onların desteğini sağlamaya ihtiyacı vardır (Soyer, 2004). Sosyal ilginin gelişmesi kişilerin daha cesur, işbirliğine daha yatkın ve karşılaşılabilecekleri problemlerin üstesinden gelebileceklerine yönelik kendilerine güven duymaları noktasında önemlidir (Adler, 2002).

Türkiye' de ki alanyazın incelendiğinde sosyal ilginin psikolojik dayanıklılık (Ergüner-Tekinalp ve Terzi, 2014), soruna yönelme (Kalkan, 2010), işbirliği (Kaplan, 2003), evlilik uyumu (Özaydınlık, 2014) ile pozitif yönde bir ilişki olduğu bulunurken; duygusal ve fiziksel istismar (Kalkan, 2010) ile arasında negatif yönde bir ilişki olduğu bulunmuştur. Aynı zamanda yurtdışı alanyazın incelendiğinde sosyal ilginin öz yeterlilik ve sosyal kabul edilebilirlik (Moghanloo, Pishvaei, Moghanloo, Bassaknezhad ve Mehri, 2017), iyi olma ve kendini ayarlama (Crandall, 1980) ile pozitif yönde bir ilişkisi olduğu bulunmuştur. Diğer taraftan sosyal ilgi ile suç oranı (Daugherty, Murphy ve Paugh, 2001), kontrol odağı (Moghanloo vd., 2017) ve depresyon (Kim, Park ve Hogge, 2015) arasında negatif ilişkiler bulunmuştur.

Sosyal ilgi kavramı genel olarak ilk yetişkinlik dönemine karşılık gelen üniversite öğrencileri için de önemli bir kavramdır. Üniversite dönemi, kişilerin ilk yetişkinlik döneminin özelliklerini sergilerken aynı zamanda toplumsal faydanın daha çok ön plana çıktığı bir dönemdir. İlk yetişkinlik döneminde kişi toplumsal rollerini yerine getirirken toplum içerisinde saygınlık kazanmak için zengin ilişkiler kurar (Aktu, 2016). Bu sebeple üniversite öğrencilerinin sahip olduğu sosyal ilgilerinin hem içerisinde buldukları dönemde sağlıklı ilişkiler geliştirebilmeleri hem de sonraki dönemleri daha başarılı geçirebilmeleri için önemli olduğu bilinmektedir (Özoğlu, 1988).

Üniversite öğrencileriyle yapılmış olan çalışmalarda, sosyal ilginin umut ve iyimserlik (Barlow, Tobin ve Schmidt, 2009), ilişki doyumu (Vural Batık, Epli, Balcı Çelik ve Doğru-

Çabuker, 2020), öznel iyi oluş (Terzioğlu ve Çakır, 2020), psikolojik dayanıklılık ve alt boyutlarından kendini açma, kontrol ve meydan okuma (Kayacı ve Özbay, 2016), aşk biçimleri (Helvacı, 2012), bilişsel çarpıtmanın zihin okuma ve gerçekçi olmayan ilişki beklentisi alt boyutları (Erginsoy, 2010) ile pozitif yönde bir ilişkisi olduğu ortaya koyulmuştur. Aynı zamanda sosyal ilginin narsisizm ve güç ihtiyacı (Joubert, 1998), psikotizm ve nevrozizm (Malbty, Macaskill, Day ve Garner, 1999), depresyon (Saunders ve Roy, 1999) ve bilişsel çarpıtmanın yakınlıktan kaçınma alt boyutuyla (Erginsoy, 2010) negatif yönde bir ilişkisi olduğu bulunmuştur. Dolayısıyla, sosyal ilgi kavramı üniversite öğrencilerinin ruh sağlığı ve yaşam kalitesi açısından önemli bir kavramdır. Alanyazındaki çalışmaların da gösterdiği üzere sosyal ilgi düzeyi bireyin ruh sağlığı ve yaşam kalitesi açısından önemli bir kavramdır. Adler'e göre yüksek sosyal ilgiye sahip bireyler ilişkilerinde hem veren hem de alabilen bireyler olarak tanımlanmış (Adler, 1931; Ansbacher ve Ansbacher, 1956) ve bu bireylerin kurduğu ilişkilerde hem kendi hem diğerlerinin haklarını gözettiği vurgulanmaktadır.

Sosyal ilgi ile ilişkili olabilecek değişkenlerin ve faktörlerin araştırılması, ilk yetişkinlik dönemindeki üniversite öğrencilerine sunulacak önleyici ve müdahale hizmetlerinde faydalı olacaktır. Adler'in de kuramında belirttiği üzere kişinin yaşam tarzı gelişiminde özellikle çocukluk dönemi, anne-baba ve kardeşlerle olan iletişim kritik bir öneme sahiptir (Ansbacher ve Ansbacher, 1956; Watkins, 1984). Dolayısıyla bu çalışmada, ilk çocukluk döneminde yaşam tarzının oluşmasında önemli bir faktör olan anne-baba tutumlarının sosyal ilgi üzerindeki yordayıcı etkisi ele alınmıştır.

Algılanan Anne-Baba Tutumu

Adler'in de bireysel psikoloji kuramında ele aldığı sosyal ilgi kavramının kişilik içindeki gelişiminin yetiştirme ve eğitimle ilişkili olduğu belirtilmektedir (Chandler, 1986). Aynı zamanda sosyalleşme ebeveynlik tarzı ve duygusal iklimin içinde gerçekleşir (Darling ve Steinberg, 1993). Adler bireysel psikoloji kuramında çocukların diğer kişilerle nasıl ilişki kuracaklarını öğrenebilmesi için ebeveynlerin ve öğretmenlerin çocukla paylaşım içinde olmaları gerektiğini vurgulamıştır. Adler ebeveynlerin, çocuklarının aileye katkıda bulunmalarını sağlarken aynı zamanda onların empati ve duygu gelişimini de desteklemeleri gerektiğini belirtmektedir (Bettner, 2020). Bu bilgilerden yola çıkarak sosyal ilgi potansiyelinin aile ortamında ortaya çıktığı ve anne-baba tutumlarıyla yakından ilişkili olduğu sonucuna ulaşılabilir.

Anne ve babaların çocuk yetiştirirken sergilediği tutumlar, eşitlikçi/demokratik, aşırı/baskıcı otoriter ve aşırı müdahaleci/korucuyu olarak üç temel başlıkta ele alınmaktadır (Kuzgun ve Eldeleklioğlu, 2005). Otoriter tutuma sahip anne ve babalar çocuğunu şekillendirmeye ve onun belirlenmiş olan standartlara uyum sağlamasını, itaat etmesini beklerken; koruyucu tutuma sahip anne ve babalar tek başına karar veremeyen ve bağımlı çocuklar yetiştirir. Demokratik tutumun temelinde ise çocuğun gelişimi desteklenir ve kendini gerçekleştirilmesine izin verilir (Baumrind, 1966). Aynı zamanda demokratik tutumu benimseyen ebeveynler çocuklarının kendi kişiliklerini oluşturmasına izin verirken koruyucu tutumu benimseyen ebeveynler kendine güvenleri

düşük ve girişimde bulunmakta zorlanan çocuklar yetiştirirler (Dokuyan, 2016). Otoriter tutumu benimseyen ebeveynler ise çocuğun özerkliğini kısıtlayıcı davranışlar sergilerler (Akça, 2012). Dolayısıyla anne-baba tutumları çocukların kendi benliklerine ilişkin algılarının oluşmasında önemli bir etkiye sahiptir.

Alanyazın incelendiğinde anne-baba tutumlarından otoriter tutum ile empati becerisi (Çetin ve Güngör-Aytan, 2012), yaşam doyumu ve yılmazlık (Çiftçi Arıdağ ve Ünsal Seydooğulları, 2019) ve dışsal işlevsel olmayan duygu düzenleme ve olumlu kendilik algısı (Kars, Bektaş ve Akyürek, 2019) arasında negatif yönlü bir ilişki olduğu bulunmuştur. Diğer yandan otoriter anne-baba tutumu utangaçlık (Gökmenoğlu, 2011), akademik erteleme (Yatgın, 2014), saldırganlık (Yıldız ve Erci, 2011), depresyon (Liu ve Merritt, 2018) ve kaygı (Hempel, Miles ve Wolfradt, 2003) ile arasında pozitif bir ilişki bulunmuştur. Koruyucu anne-baba tutumu ile akademik erteleme (Yatgın, 2014) ve utangaçlık (Gökmenoğlu, 2011) arasında pozitif yönde bir ilişki bulunmuştur. Demokratik anne-baba tutumu ile utangaçlık (Gökmenoğlu, 2011), saldırganlık (Yıldız ve Erci, 2011) ve dışsal işlevsel olmayan duygu düzenleme, yaşamın kontrolü ve anlamlandırılması, başa çıkma ve problem çözme (Kars vd., 2019) ve depresyon (Liu ve Merritt, 2018) arasında negatif yönlü bir ilişki bulunmuştur. Aynı zamanda demokratik anne-baba tutumu ile umut düzeyi (Edwards ve Price, 2002) ve yaşam doyumu ve yılmazlık (Çiftçi Arıdağ ve Ünsal Seydooğulları, 2019) arasında pozitif yönde bir ilişki bulunmuştur.

Türkiye’de üniversite öğrencileri üzerinde yapılan anne-baba tutumlarıyla alakalı çalışmalar incelendiğinde otoriter anne-baba tutumunun kendine sabotaj düzeyi ile pozitif yönde bir ilişkisi bulunurken genel, kendini ve durumu bağışlama (Tunca ve Durmuş, 2018), öz yeterlilik (Yalnız, 2014) ile negatif yönlü ilişkisi bulunmuştur. Koruyucu anne-baba tutumu ile sürekli kaygı ve kaygı duyarlılığı (Demirsu, 2018) ve kendine sabotaj düzeyleri (Yalnız, 2014) arasında pozitif yönlü bir ilişki bulunmuştur. Aynı zamanda koruyucu anne-baba tutumu ile psikolojik dayanıklılık (Demirsu, 2018), genel, kendini ve durumu bağışlama (Tunca ve Durmuş, 2018), üniversiteye uyum ve sosyal kaygı (Gökkaya, 2016), öz yeterlilik (Yalnız, 2014) arasında negatif yönlü bir ilişki bulunmuştur. Demokratik anne-baba tutumu ile kişisel uyum (Bircik, 2011), üniversiteye uyum (Gökkaya, 2016), öz yeterlilik (Yalnız, 2014) ve kendini ve durumu bağışlama (Tunca ve Durmuş, 2018) arasında pozitif yönlü bir ilişki bulunmuştur. Diğer taraftan demokratik anne-baba tutumu ile kendine sabotaj düzeyleri (Yalnız, 2014) arasında negatif yönlü bir ilişki bulunmuştur. Alanyazın incelemesinde üniversite öğrencilerinin sosyal ilgi düzeyi ile anne baba tutumları arasındaki ilişkiyi araştıran bir çalışmaya rastlanılmamıştır. Ancak diğer araştırmalarda ele alınan değişkenlerin kişinin sosyal ilgi gelişimini etkileyebilecek faktörler arasında olabileceği düşünülmektedir. Bu çalışmada anne-baba tutumlarının çocuğun sosyal ilgi düzeyi üzerindeki etkisi bilimsel verilerle ortaya konmaya çalışılmıştır. Aynı zamanda alanyazında anne-baba tutumları ile sosyal ilgi arasındaki ilişkiyi ele alan başka bir çalışmaya rastlanılmamış olması çalışmanın daha sonra yapılacak benzer araştırmalara kaynak olması açısından faydalı olacaktır.

Daha önceki çalışmalar dikkate alındığında anne-baba tutumları ile ruh sağlığının yakından ilişkili olduğu görülmüştür. Anne-baba tutumlarıyla ilgili alanyazın incelemesinde kişilerin sahip olması beklenen pozitif değişkenler ile otoriter ve koruyucu tutum arasında negatif yönlü demokratik tutum ile arasında pozitif yönlü bir ilişki olduğu saptanmıştır. Aynı zamanda alanyazında üniversite öğrencilerinin sosyal ilgi düzeyi ile anne baba tutumları arasındaki ilişkiyi araştıran bir çalışmaya rastlanılmamıştır. Anne-baba tutumlarının sosyal ilgi düzeyi üzerindeki etkisini anlamak ruh sağlığı ve yaşam kalitesi açısından önemli bir faktör olan sosyal ilgi düzeyinin çocukluk dönemi itibariyle geliştirilmesinde yol gösterici olacaktır.

Benlik Saygısı

Bu çalışma kapsamında sosyal ilginin yordayıcısı olarak ele alınan diğer kavram benlik saygısıdır. Benlik kavramı kişinin kendini algılayış ve kavrayış biçimiyle beraber kendisini nasıl gördüğünü ve değerlendirdiğini ifade etmektedir (Tözün, 2010). Kişinin kendine dair sahip olduğu duygu ve düşünceler kendi karakter örüntüsünü değerlendirme imkanı sağlar. Buradan yola çıkarak benlik saygısı kişinin kendi karakterini ifade etmesinin bir yolu olarak ele alınmaktadır (Özmenteş, 2014). Aynı zamanda benlik saygısı kişinin kendine karşı olumlu ya da olumsuz tutumlarının bir bütünü olarak açıklanabilir (Rosenberg, Schooler, Schoenbach ve Rosenberg, 1995). Benlik saygısıyla ilgili yapılmış olan çalışmalarda genel ruh hali, stres yönetimi, şartlara ve çevreye uyum, psikolojik dayanıklılık (Karataş ve Çakar, 2011; Sarıkaya, 2015), sosyal zeka (Doğan, Totan ve Sapmaz, 2009) ve anne-babaya olumlu bağlanma (Kaya, 2017) arasında pozitif yönlü bir ilişki bulunmuştur. Diğer taraftan benlik saygısı ve depresyon (Çınar, 2020), aleksitimi (Tatar ve Çamkerten, 2019), sosyal kaygı (Eriş ve İkiz, 2013; Eroğlu ve Odacı, 2019) ve yalnızlık (Güloğlu ve Kararımak, 2010; Kaya,2017) arasında negatif yönlü bir ilişki bulunmuştur.

Benlik saygısı ilk olarak başkalarından gördüğü değerle oluşmaktadır (Körükçü, Gündoğan ve Ogelman, 2014). Bu noktada özellikle anne ve babanın çocuğa karşı yaklaşımı ve tutumu onların benlik saygısının ilk kaynağını oluşturmaktadır. Anne ve babanın çocuk yetiştirmede sergilediği tutum ve davranışları, birbiriyle ve çocuklarıyla kurdukları iletişim şekilleri çocuğun çevresiyle olumlu ilişkiler kurmasına, kendini beğenmesine, kendi benliği ile barışık olmasına, özgüvenini geliştirmesine, yeteneklerini ve ilgilerini fark etmesine önemli katkılar sağlar (Yücel, 2013). Adler bireysel psikoloji kuramında kişilerin gelişimi üzerinde aile faktörüne değinirken koruyucu ailelerde yetişen çocukların psikolojik problemlere sahip olacağına üzerinde durmuştur. Diğer taraftan otoriter ailelerde yetişen çocukların topluma ayak uydurmada zorlanabileceklerini belirtmektedir. Aynı zamanda Adler kişinin dünyaya geliş şeklinin ve doğum sırasının da kişiliği üzerinde etkili olduğunu da vurgulamaktadır (Yılmaz, 2018). Adler doğum sırasını ele alırken kişinin aile içerisinde kendini nasıl algıladığı yani psikolojik doğum sırasını üzerinde durmaktadır. Çocuğun doğduğu kronolojik sıra ile kendini algıladığı sıranın farklılık göstereceği belirtilmektedir (Stewart ve Campbell, 1998). Nitekim alanyazındaki çalışmalar da anne ve baba tutumları ile benlik saygısı

arasında anlamlı ilişkiler olduğunu ortaya koymaktadır. Benlik saygısı ile demokratik tutum arasında pozitif yönlü bir ilişki, koruyucu ve otoriter tutum arasında negatif yönlü bir ilişki olduğu bulunmuştur (Gürler, 2017; Kayaalp ve Gündüz, 2018; Yılmaz, 2018; Yücel, 2013).

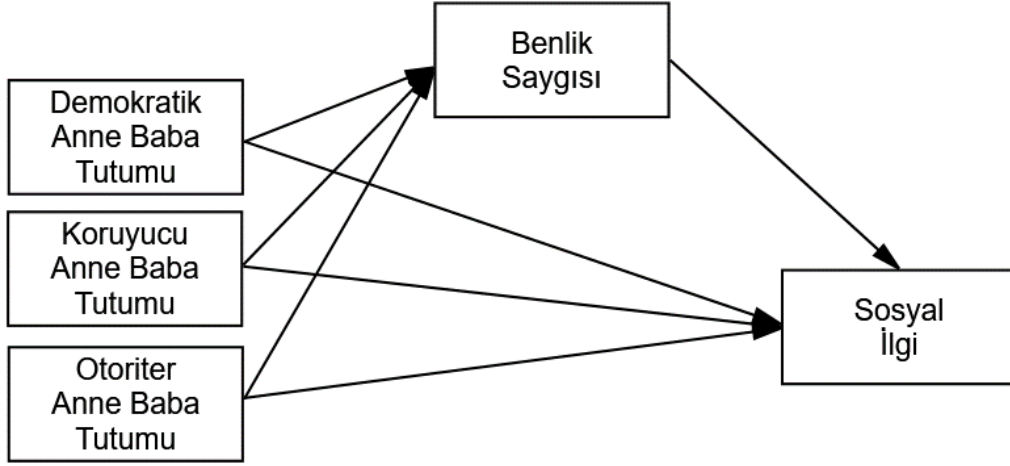
Diğer yandan benlik saygısı bireyin diğer insanlarla ilişkileri üzerinde etkili olabilecek bir değişkendir. Benlik saygısı yüksek olan kişiler çevrelerine daha kolay uyum sağlamaktadırlar (Brown, Dutton ve Cook, 2001). Adler bireysel psikoloji kuramında, sağlam benlik saygısı ile sosyal ilgi arasındaki ilişkiye vurgu yapmış ve ilk olarak anne ve ailenin diğer üyeleri daha sonra da ailenin dışındaki kimselerin bu gelişim sürecine katkıda bulduklarını ileri sürmüştür (Mendi, 2015). Çocuk aile fertlerine karşı yakınlık hisseder ve aile fertlerinin diğer insanlarla sıcak ve samimi bir ilişki kurduğuna şahit olursa aile dışındaki insanlarında güvenilir olduğunu fark edecektir. Çocuğun yaşamış olduğu bu farkındalık yaşamın sorunlarına çözüm bulmasını sağlayacaktır (Adler, 1931). İnsanların güvenilir olduğunu fark eden çocuk büyüdüğünde çevresiyle daha güvenli ve sağlıklı bir ilişki kuracaktır. Sağlıklı ilişkiler kuran kişi kendini toplumun bir parçası olarak değerlendirecek ve işbirliğine daha yatkın olacaktır. Alanyazındaki ampirik bulgular da benlik saygısı ile sosyal ilgi arasındaki ilişkiyi ortaya koymaktadır (Balige, 2004; Dobier, 1997).

Benlik Saygısının Aracı Rolü

Aracı değişken bağımsız değişkenlerin bağımlı değişkenler üzerindeki etkisini açıklayan değişkendir (Preacher ve Hayes, 2004, 2008). Alanyazındaki önceki çalışmalar anne-baba tutumları ile benlik saygısı arasındaki ilişkiyi ortaya koymuştur (örn. Gürler, 2017; Yılmaz, 2018). Bu çalışmada da bağımsız değişkenler olan anne-baba tutumlarının benlik saygısını yordaması beklenmektedir. Alanyazındaki bulgular ve kuramsal temele dayalı olarak, demokratik tutumun pozitif, koruyucu ve otoriter tutumun ise negatif yönde benlik saygısını yordayacağı bu çalışmanın hipotezleri arasındadır.

Diğer taraftan benlik saygısı ile sosyal ilgi arasındaki ilişki gerek kuramsal (örn. Mendi, 2015) gerekse önceki bulgularla (Balige, 2004; Dobier, 1997) desteklenmektedir. Daha yüksek düzeyde olumlu benlik saygısının daha yüksek düzeyde sosyal ilgiyi yordayacağı da araştırmanın diğer hipotezidir. Dolayısıyla bu çalışmada benlik saygısının anne-baba tutumları ile sosyal ilgi arasındaki ilişkide aracı bir rol oynayacağı beklenmektedir. Spesifik olarak demokratik anne-baba tutumunun daha yüksek benlik saygısını bunun da daha yüksek sosyal ilgiyi yordayacağı beklenmektedir. Otoriter ve koruyucu anne-baba tutumunun ise daha düşük benlik saygısını bunun da daha düşük seviyede sosyal ilgiyi yordayacağı beklenmektedir.

Sonuç olarak, bu çalışmada üniversite öğrencilerinin ruh sağlığı ve yaşam kalitesi açısından önemli bir kavram olan sosyal ilgi üzerinde algılanan anne-baba tutumları ve benlik saygısının etkisi incelenmiştir. Bu kavramların doğrudan etkilerine ek olarak, benlik saygısının anne-baba tutumları ile sosyal ilgi arasındaki aracı rolü de test edilmiştir. Araştırmanın hipotez modeli Şekil 1’de gösterilmiştir.

Şekil 1. Araştırmanın hipotez modeli

2. YÖNTEM

Bu araştırmanın amacı anne-baba tutumları (bağımsız) ve benlik saygısının (aracı değişken) sosyal ilgi (bağımlı değişken) üzerindeki yordayıcı etkilerini araştırmaktır. Dolayısıyla bu çalışmada iki veya daha fazla değişken arasındaki birbirlerine bağlı olarak gerçekleşen değişimi belirlemek amacıyla kullanılan ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır.

Araştırma Grubu ve Veri Toplama Süreci

Araştırma grubu basit seçkisiz örnekleme yönteminde elverişli örnekleme (convenient) kullanılarak oluşturulmuştur. Araştırmacılar tarafından online olarak ulaşılan örnekleme grubu, 17-38 yaş aralığındaki 438 ($\bar{x}=21.29$; $S=2.38$) gönüllü üniversite öğrencisinden oluşmaktadır. Katılımcılardan 128'i (%29.22) erkek ve 310'u (%70.78) kadındır. Katılımcıların 160'ı (%36.53) birinci sınıfta, 95'i (%21.69) ikinci sınıfta, 74'ü (%16.89) üçüncü sınıfta ve 109'u (%24.89) dördüncü sınıfta öğrenim görmektedir.

Veri toplama sürecine başlamadan önce Düzce Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Etik Kurulu'ndan 21.04.2021 tarihli ve 2021/121 sayılı yazısı ile gerekli etik kurul izni alınmıştır. Veri toplamak amacıyla kullanılan ölçek araçları online bir platforma aktarılmış ve bir link vasıtasıyla katılımcılara ulaştırılmıştır. Katılımcılara ölçme araçlarını cevaplamadan önce araştırmanın amacı, kapsamı ve gönüllülikle ilgili bilgi verilmiş ve bir soru ile araştırmaya katılmaya gönüllü olup olmadıkları sorulmuştur. Araştırmaya katılmış olan kişilerden onları tanımlayacak ve kimliklerini ortaya çıkaracak herhangi bir bilgi istenmemiştir.

Veri Toplama Araçları

Demografik bilgi formu

Araştırmacılar tarafından hazırlanan demografik bilgi formu, araştırma grubunu oluşturan katılımcıların cinsiyeti, yaşı ve sınıf düzeyi gibi sorulardan oluşmaktadır.

Toplumsal ilgi ölçeği (TİÖ)

Bireylerin toplumsal ilgi düzeylerini belirlemek amacıyla Greever, Tseng ve Friedland (1973) tarafından geliştirilmiş olan ölçek Soyer (2004) tarafından Türkçe'ye uyarlanmış ve geçerlilik, güvenilirlik çalışmaları yapılmıştır. Orijinalinde 32 maddeden oluşan ölçek Türk kültürünü daha iyi yansıtabilmesi adına uzmanların görüşleri alınarak 52 maddeye çıkartılmıştır. Ölçek, "Topluluklara katılmaktan zevk duyarım", "Arkadaşlara yardım etmekten kaçınmam" gibi kişilerin sosyal ilgi düzeylerini ölçen maddelerden oluşmaktadır. Soyer (2004) tarafından yapılan güvenilirlik analizinde Cronbach Alfa katsayısı .88 bulunurken test tekrar test güvenilirliği sonucu .82 olarak bulunmuştur. Ölçek maddeleri 0-4 arasında değişen 5'li Likert tipinde hazırlanmıştır. Ölçekten elde edilen puanlar sıfır ile 208 arasında değişir. Yüksek puan kişinin yüksek toplumsal ilgi düzeyi olduğuna işaret eder. Bu çalışmada ise güvenilirlik katsayısı .93 olarak bulunmuştur.

Algılanan anne-baba tutum ölçeği (ABTÖ)

Algılanan Anne-Baba Tutum Ölçeği yetişkinlerin algıladıkları anne-baba tutumlarını ölçmek amacıyla Kuzgun (1972) tarafından geliştirilmiş olup Kuzgun ve Eldeleklioğlu (2005) tarafından revize edilmiştir. Ölçek 5'li Likert tipinde 40 maddeden ve demokratik, koruyucu-istekçi ve otoriter anne-baba tutumları olmak üzere üç alt boyuttan oluşmaktadır. Ölçek "Bana her zaman güven vermiş ve beni sevdiğini hissettirmiştir", "Bana hükmetmeye çalışır", "Her zaman başıma kötü bir şey geleceğim gibi beni koruyup kollamaya çalışır" gibi kişilerin algıladıkları anne-baba tutumlarını ölçen maddelerden oluşmaktadır. Kuzgun ve Eldeleklioğlu (2005) tarafından yapılan güvenilirlik çalışması sonuçlarına göre iç tutarlılık katsayıları demokratik tutum için .89, koruyucu-istekçi tutum için .82 ve otoriter tutum için .78 olarak hesaplanmıştır. Bir alt boyuttan alınan puan arttıkça kişinin ilgili anne-baba tutumunu daha fazla algıladığı şeklinde yorumlanır. Bu çalışmada iç güvenilirlik katsayıları demokratik tutum için .94, koruyucu-istekçi tutum için .87 ve otoriter tutum için .83 olarak bulunmuştur.

Rosenberg benlik saygısı ölçeği

Ölçeğin orijinali Rosenberg (1965) tarafında geliştirilmiş olup Çuhadaroğlu (1986) tarafından Türkçe'ye uyarlanmıştır. Ölçek toplamda 4'lü Likert tipinde 63 madde ve 12 alt boyuttan oluşmaktadır. Bu çalışmada amaca uygun olarak sadece ilk 10 maddeden oluşan benlik saygısı alt boyutu kullanılmıştır. Ölçek, 'Kendimi en az diğer insanlar kadar değerli buluyorum', 'Bazı olumlu özelliklerim olduğumu düşünüyorum' gibi kişilerin benlik saygılarını ölçen maddelerden oluşmaktadır. Çuhadaroğlu (1986) tarafından yapılan güvenilirlik analizinde güvenilirlik katsayısı .75 olarak hesaplanmıştır. Ölçekten alınan yüksek puanlar daha yüksek seviyede benlik saygısına işaret eder. Bu çalışmada ölçeğin güvenilirlik katsayısı .89 olarak bulunmuştur.

İşlem

Verilerin analizi iki aşamada gerçekleştirilmiştir. Öncelikle veri setinin uygulanacak istatistiksel yöntemler için gerekli varsayımları karşılayıp karşılamadığı incelenmiştir.

Veri seti kodlama hataları veya tekrarlı veri olup olmaması açısından gözden geçirilmiştir. Bu aşamada kayıp veriler, uç değerler ve veri setinin çok-değişkenli analiz için uygunluğu test edilmiştir. Veri setinin uygunluğunu analiz etmek amacıyla basıklık ve çarpıklık katsayıları ile değişkenler arasındaki korelasyon katsayıları incelenmiştir. Daha sonra kuramsal temele dayanarak Şekil 1’de gösterildiği üzere araştırmanın hipotez modeli test edilmiştir. Bu modelde anne-baba tutumları (demokratik, koruyucu ve otoriter) bağımsız değişkenler (egzojen) ve benlik saygısı ve sosyal ilgi ise bağımlı değişkenler (endojen) olarak tanımlanmıştır. Anne-baba tutumlarının sosyal ilgi üzerinde doğrudan etkilerinin olduğu varsayılmıştır. Ayrıca anne-baba tutumlarının benlik saygısı üzerinden dolaylı etkisi olduğu da varsayılmıştır. Test edilen hipotez modelde serbestlik derecesi sıfır ($df = 0$) olarak bulunmuştur. Bir modelde serbestlik derecesinin sıfır olması modelin tam tanımlanmış ve veri seti ile mükemmel uyum gösterdiği anlamına gelmektedir (Raykov ve Marcoulides, 2006). Dolayısıyla modeli revize edebilmek için anlamlı olmayan doğrudan ilişkiler modelden çıkarılmıştır. Yeniden düzenlenen seçilmiş model Şekil 2’de gösterilmiştir. Veri setinin ön analizleri SPSS 23.0 paket programı ile yapılmıştır. Modeller de Mplus sürüm 7 programı (Muthén ve Muthén, 1998-2012) ile yeniden örnekleme yöntemi (bootstrapping) kullanılarak 5.000 tekrarlı denemeyle (iteration) test edilmiştir. Araştırmanın bulgularını yorumlamada .05 anlamlılık düzeyi temel alınmıştır.

3. BULGULAR

İlk aşamada veri setinin analizler için uygunluğu test edilmiştir. Veriler online platformda toplandığı için kayıp veri bulunmamaktadır. Mahalonobis uzaklık değerlerine göre ($D^2 \leq .001$; Hair, Black, Babin ve Anderson, 2010) iki adet uç değer veri setinden çıkarılmıştır. Normallik açısından çarpıklık (skewness) ve basıklık (kurtosis) katsayıları ve çoklu bağlantı probleminin olup olmadığını tespit etmek için de değişkenler arasındaki korelasyon katsayıları incelenmiştir. Değişkenler arasındaki Pearson Momentler Çarpım Korelasyon Katsayıları, değişkenlere ait ortalama, standart sapma, çarpıklık ve basıklık değerleri Tablo 1’de sunulmuştur. Basıklık ve çarpıklık katsayılarının +1.5 ve -1.5 arasında olması veri setinin normal dağıldığını göstermektedir (Tabachnick ve Fidell, 2013). Değişkenler arasındaki korelasyon katsayılarının da .90’dan küçük olması çoklu bağlantı sorunun olmadığını ifade etmektedir (Pallant, 2010). Bu bulgulara göre veri setinin analizler için gerekli varsayımları karşıladığı sonucuna ulaşılmaktadır.

Tablo 1

Betimsel İstatistikler ve Değişkenler Arasındaki Korelasyon Katsayıları

	1	2	3	4	5
1. Demokratik Anne Baba Tutumu	-				
2. Koruyucu Anne Baba Tutumu	-.35**	-			
3. Otoriter Anne Baba Tutumu	-.69**	.68**	-		
4. Benlik Saygısı	.38**	-.29**	-.39**	-	
5. Sosyal İlgi	.38**	-.16**	-.33**	.47**	-
\bar{X}	52.94	33.93	22.11	29.09	164.58
SS	13.31	10.47	7.62	6.13	22.38
Çarpıklık (Skewness)	-.54	.69	.72	-.28	-.77
Basıklık (Kurtosis)	-.38	-.08	.21	-.46	.82

** $p < .01$ **Yol Analizine Dair Bulgular**

Araştırmanın hipotez modelinin uyum indeksleri $\chi^2(0) = 0$, $p < .00$, karşılaştırmalı uyum iyiliği değerinin (CFI) 1.00, normlaştırılmamış uyum indeksi (TLI) 1.00, standartlaştırılmış hata kareler ortalamasının karekökü (SRMR) 0.00 ve yaklaşık hataların ortalama karekökü (RMSEA) değeri 0.00 olarak bulunmuştur. Hipotez modelin tam tanımlanmış bir model olarak çıkmasından dolayı model revize edilmiştir. Anlamli olmayan doğrudan etkiler modelden çıkarılmıştır. Yeniden düzenlenen seçilmiş modele ait uyum indeksleri ise $\chi^2(1) = 0.13$, $p > .05$, CFI = 1.00, TLI = 1.02, RMSEA = 0.00 ve SRMR = 0.01 olarak bulunmuştur. Bu indeksleri modelin mükemmel uyuma sahip olduğunu göstermektedir. Modelde bağımlı değişken sosyal ilgiye ait varyansın %27'i, aracı değişken benlik saygısına ait varyansın da % 18'i açıklanmıştır.

Bağımsız değişkenlerin toplam, doğrudan ve dolaylı etkilerine dair bulgular

Bağımsız değişkenlerden aracı değişken ve bağımlı değişkenlere olan toplam, doğrudan ve dolaylı etkiler Tablo 2'de gösterilmiştir. Buna göre, demokratik anne baba tutumu benlik saygısı ve sosyal ilgi üzerinde istatistiksel olarak anlamlı toplam etkiye sahiptir. Benlik saygısı üzerindeki etkinin tamamı pozitif yönde doğrudan etkidir. Sosyal ilgi üzerindeki etkisi ise pozitif yönde kısmen doğrudan (.39) ve kısmen benlik saygısı üzerinden dolaylıdır (.12). Dolayısıyla benlik saygısı demokratik anne baba tutumu ve sosyal ilgi arasındaki ilişkide kısmi aracı rol oynamıştır.

Otoriter anne baba tutumu da benlik saygısı ve sosyal ilgi üzerinde istatistiksel olarak anlamlı toplam etkiye sahiptir. Benlik saygısı üzerindeki etkinin tamamen negatif yönde doğrudan ve sosyal ilgi üzerindeki etkisi ise tamamen negatif yönde dolaylı etkidir (-.30). Bu bulguya göre benlik saygısı otoriter anne baba tutumunun sosyal ilgi üzerindeki etkisinde tam aracı rol oynamıştır.

Koruyucu anne baba tutumu benlik saygısı ve sosyal ilgi üzerinde istatistiksel olarak anlamlı bir etkiye sahip değildir. Dolayısıyla koruyucu anne baba tutumu sosyal ilgi üzerinde doğrudan veya dolaylı bir etkiye sahip değildir.

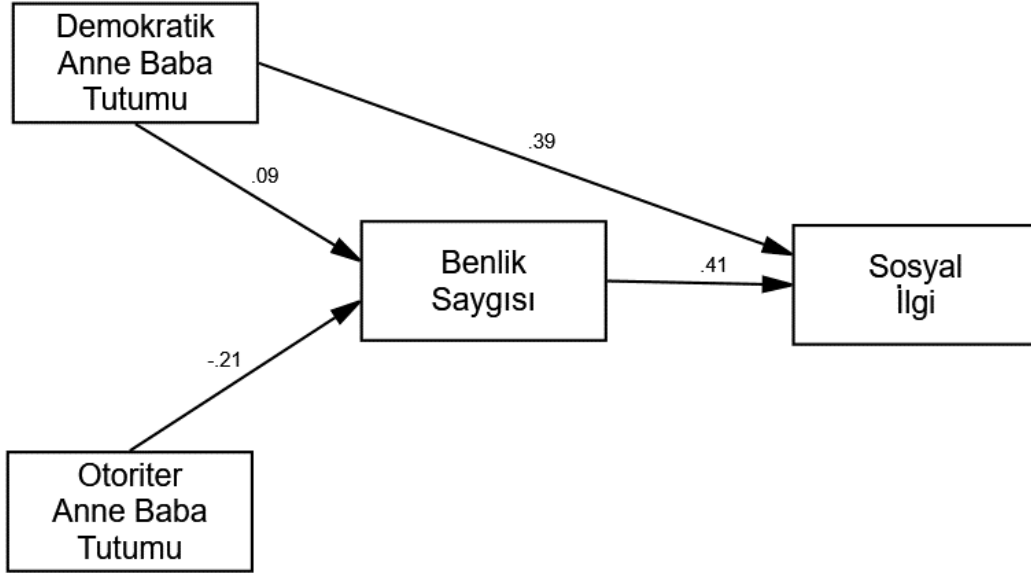
Tablo 2

Bağımsız Değişkenlerden Bağımlı Değişkenlere Olan Toplam, Doğrudan ve Dolaylı Etkiler

Bağımsız Değişkenler	Bağımlı Değişkenler	
	Benlik Saygısı	Sosyal İlgü
Demokratik Anne Baba Tutumu	.09**	.39***
	--	.12*
	.09**	.51***
Koruyucu Anne Baba Tutumu	--	--
	--	--
	--	--
Otoriter Anne Baba Tutumu	-.21***	--
	--	-.30***
	-.21***	-.30***

Not. Doğrudan etkiler normal, dolaylı etkiler italik ve toplam etkiler kalın olarak gösterilmiştir. -- sembolü etkinin anlamlı olmadığını ifade etmektedir. * $p < .05$, ** $p < .01$ *** $p < .001$. Bütün etkiler standardize edilmemiş etkidir.

Son olarak benlik saygısının sosyal ilgi üzerinde istatistiksel olarak anlamlı pozitif bir etkiye sahip olduğu bulunmuştur (1.41, $p < .001$). Ayrıca benlik saygısı demokratik anne baba tutumu ile sosyal ilgi arasında kısmi, otoriter anne baba tutumu ile sosyal ilgi arasında ise tam aracı rol oynamıştır.

Şekil 2. Yeniden düzenlenen seçilmiş model ve standardize edilmemiş etkiler

4. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Bu çalışmada üniversite öğrencilerinin sosyal ilgileri üzerinde algıladıkları anne-baba tutumlarının etkisine bakılırken aynı zamanda benlik saygısının aracı rolü incelenmiştir. Bulgular demokratik anne baba tutumunun sosyal ilgiyi pozitif yönde, otoriter anne baba tutumunun ise negatif yönde yordadığını ortaya koymuştur. Diğer bir ifade ile anne babasının ebeveyn tutumunu daha çok demokratik olarak algılayan bireylerin daha yüksek düzeyde sosyal ilgiye sahip oldukları görülmüştür. Diğer taraftan ebeveyn tutumunu otoriter olarak algılama düzeyi arttıkça kişinin sosyal ilgi düzeyinin azaldığı bulunmuştur. Adler' in kuramında da vurguladığı üzere anne baba ilişkileri bireyin sosyal gelişimi üzerinde etkili bir faktördür (Ansbacher ve Ansbacher, 1956; Chandler, 1986; Watkins, 1984). Çocuğun ilk sosyal ortamı ailesidir. Ailenin çocuğa karşı olan tutumu çocuğun kendini tanıma ve geliştirmesinde destekleyici bir faktör olacaktır. Anne ve babanın çocuğa karşı demokratik tutumu çocuğun güvenini arttıracığı için hem kendi faydasını hem de toplumsal faydayı gözeterek hareket etmesini sağlayacaktır. Ancak otoriter anne ve baba çocuğunu daha itaatkar yetiştireceği için bu durum onun kendine olan güvenini olumsuz etkileyecektir. Çocuğun ailesi ile kuracağı ilişki dış çevre ile kuracağı ilişkiye yansıtacak ve benzer davranışların ortaya çıkma ihtimalini arttıracaktır. Dolayısıyla bu bulgular kuramsal olarak da desteklenmektedir. Üniversite öğrencilerinde anne ve baba tutumları ile sosyal ilgi arasındaki ilişkiye dair bir araştırmaya rastlanılmamıştır. Ancak anne ve baba tutumlarıyla alakalı yapılmış olan çalışmalar incelendiğinde, anne ve babanın çocuğa karşı sıcak, samimi ve destekleyici bir tutum içinde olması onun toplum içerisinde kendini daha iyi ifade ettiğini ve insanlarla kurduğu ilişkilerde daha özgüvenli olduğunu ortaya koymaktadır. Ancak anne ve babanın çocuğa daha otoriter yaklaştığı ailelerde çocuk diğer insanları anlamakta güçlük çekeceği gibi

aynı zamanda toplumsal yapı içerisinde daha saldırganca davranışlar sergileme ihtimalini ortaya koymaktadır. Bu çalışma sonucunda bulunan demokratik tutumun pozitif ve otoriter tutumun negatif yordayıcı etkisi beklenen sonuçlardır.

Bu çalışmanın diğer bir bulgusuna göre benlik saygısı sosyal ilgiyi pozitif yönde yordamaktadır. Bu bulguya göre benlik saygısı yükseldikçe sosyal ilgi düzeyi de yükselmektedir. Alanyazındaki önceki bulgular da bu bulguyla uyumludur (Balige, 2004; Dobier, 1997). Adler'in bireysel psikoloji kuramında benlik saygısı ile sosyal ilgi arasındaki ilişkiye vurgu yapılmaktadır (Mendi, 2015). Çocuk sosyal ilgi potansiyeliyle dünyaya gelir ve bu potansiyel aile fertlerinin çocuğa karşı yaklaşımı ile gelişecektir. Çocuk aile fertlerinin diğer insanlarla sıcak ve samimi bir ilişki kurduğuna şahit olursa aile dışındaki insanların güvenilir olduğunu fark edecektir. Çocuğun yaşamış olduğu bu farkındalık yaşamın sorunlarına çözüm bulmasını sağlayacaktır (Adler, 1931). Farkındalık düzeyi yüksek olarak yetiştirilen çocuklar gerek kişisel gerekse sosyal alanlarda karşılaşabileceği problemlerde kendisine daha çok güveneceği için daha cesur ve iş birliğine daha yatkın olacaktır. Bu durum ise onların toplumsal aidiyetlerini güçlendirirken problemler karşısında daha işlevsel çözümler üretmelerini destekleyecektir.

Bu çalışmada ayrıca benlik saygısının sosyal ilgi ve anne-baba tutumları arasındaki ilişkide aracı rolü incelenmiştir. Öncelikle benlik saygısı demokratik anne-baba tutumu ile sosyal ilgi arasındaki ilişkide kısmi aracı rol oynamıştır. Buna göre kişilerin anne-baba tutumlarını demokratik olarak algılama düzeyleri arttıkça benlik saygısı düzeyleri yükselmektedir, bu da daha yüksek düzeyde sosyal ilgiyle ilişkili bulunmuştur. Bu bulgular doğrultusunda demokratik anne-baba tutumunu benimsemiş ebeveynlerin çocuklarını belli bir kalıba yerleştirmek yerine onları kendilerinden bağımsız bir birey olarak ele alacağını ve duygularını, düşüncelerini ifade etmeleri konusunda destekleyeceklerini ortaya koymaktadır. Buna göre çocuklarını daha bağımsız bireyler olarak davranabilen anne-babalar çocuklarının benlik saygılarını ve sosyal ilgi düzeylerine olumlu yönde katkı sağlayacaklardır. Fakat benlik saygısının etkisinden bağımsız olarak, demokratik anne baba tutumu doğrudan da sosyal ilgi ile pozitif yönde ilişkilidir.

Benlik saygısı otoriter anne-baba tutumu ile sosyal ilgi arasındaki ilişkide ise tam aracı rol oynamıştır. Otoriter anne baba tutumunun sosyal ilgi üzerindeki negatif yordayıcı etkisi tamamen benlik saygısı üzerinden olmaktadır. Diğer bir ifade ile kişilerin algıladıkları otoriter anne-baba tutumları arttıkça benlik saygıları düşmüş, düşen benlik saygısı da daha düşük düzeyde sosyal ilgiyi yordamıştır. Otoriter tutuma sahip ebeveynler çocuklarını kendi belirledikleri standartlara uymasını konusunda zorlayıcı davranışlar sergilemektedir. Sergilenen bu davranışlar çocuğun benlik saygısını düşürebileceği gibi onların sosyal ilgi gelişimini de olumsuz yönde etkileyeceği sonucuna varılabilir. Kendine güvenmeyen kişi diğer insanlarla ilişki kurma ve ilişkiyi devam ettirme konusunda problem yaşayabileceği için toplumsal faydayı gözetecek işlerden de uzak duracaktır.

Bulgular koruyucu anne baba tutumunun sosyal ilgi üzerinde doğrudan veya dolaylı bir etkisinin olmadığını ortaya koymuştur. Koruyucu tutumu benimsemiş olan ebeveynlerin çocukları ebeveynlerine bağımlı ve kendi kararlarını vermekte zorlanacakları biçimde davranışlar sergilemektedirler (Baumrind, 1966). Bu tutumla yetiştirilmiş çocuklar diğer kişilerin yönlendirmesine ihtiyaç duyacakları için toplumsal rollerde daha çekimser davranacaklardır. Toplumsal rollerde aktif rol almayan kişilerin ise sosyal ilgi düzeyi daha düşük olacaktır. Ayrıca önceki bulgular da koruyucu anne-baba tutumu ile benlik saygısı arasında negatif yönde bir ilişki olduğunu ortaya koymuştur (Gürler, 2017; Yücel, 2013). Dolayısıyla bu araştırmanın koruyucu anne baba tutumuna dair bulguları önceki bulgularla çelişmektedir. Bulgular arasındaki çelişkinin, önceki çalışmalarda koruyucu anne baba tutumu ile benlik saygısı arasındaki ilişkiyi korelasyonel olarak ele aldıkları ya da araştırma modellerinde diğer anne baba tutumlarını dışarıda tutarak inceleme yapmış olabileceklerinden kaynaklı olduğu düşünülmektedir. Bu çalışmada ise üç anne baba tutumu aynı modelde ele alınmıştır. Kuramsal olarak ise koruyucu anne baba tutumuna sahip ebeveynler çocuğunu sınırlandırdığı ve kendi başına karar vermesini engellediği için benlik saygısı ile aralarında pozitif yönde bir ilişki olmaması sonucuna varılabilir. Aynı zamanda bu tutumla yetişmiş çocuklar ebeveynlerini otoriter tutumla yetişmiş çocuklar kadar katı algılamayacağı için de benlik saygısı ile koruyucu tutum arasında negatif yönde bir ilişki olmaması da olası bir diğer sonuç olarak ele alınabilir. Yine de bu konuda daha fazla araştırmaya gerek duyulmaktadır.

Bu çalışmadan elde edilen bulgular doğrultusunda sosyal ilgi ve benlik saygısının sağlıklı gelişiminin anne ve babanın çocuğa karşı tutumuyla ilişkili olduğu görülmekte ve bu bağlamda anne babalara veya anne baba adaylarına yönelik çalışmalar yürütülebileceği sonucuna varılmaktadır. Özellikle demokratik tutumun pozitif ve otoriter tutumun negatif etkisi düşünüldüğünde, anne babalara yönelik çalışmalarda demokratik ebeveyn tutumunun geliştirilmesi önerilmektedir. Ayrıca bu çalışmada yüksek sosyal ilgi için benlik saygısının aracı etkisi ile merkezi rolü de ortaya konmuştur. Üniversite öğrencilerinin benlik saygılarını geliştirmeye yönelik bireysel ya da grupta danışma hizmeti alabilecekleri imkânlar sağlanabilir. Özellikle grupta danışma hizmeti almış öğrencilerin grup sürecinde edindiği farkındalıkları daha büyük bir gruba yani topluma aktarabilmesi için üniversite bünyesinde çeşitli kulüp ve atölye çalışmaları düzenlenerek öğrencilerin aktif rol alması desteklenebilir. Bu çalışmalar kişinin benlik saygısını olumlu yönde etkileyebileceği gibi onların sosyal ilgi gelişimlerini de destekleyecektir.

Her çalışmada olduğu gibi yapılmış olan bu çalışmada da bazı sınırlılıklar bulunmaktadır. Bu çalışmanın hedef kitlesini üniversite öğrencileri oluşturmaktadır. Ancak sosyal ilgi ve benlik saygısı gelişimi çocukluk dönemi itibariyle gelişen kavramlardır. Dolayısıyla çalışmanın bulguları yorumlanırken örneklem grubunun üniversite öğrencilerinden oluşturulduğu ve onların şuan içinde bulunduğu gelişim düzeyindeki bireylere genellenebilirliği göz önüne alınmalıdır. İlerideki çalışmalar farklı gelişim dönemlerindeki bireyler üzerinde gerçekleştirilebilir. Diğer bir sınırlılık ise katılımcıların cinsiyete göre dağılımındaki dengesizliktir. İlerideki çalışmalar daha dengeli bir dağılım sergileyen örnekler grubuyla yapılabilir. Bu çalışmada anne baba tutumlarını ölçmek için kullanılan

ölçekte anne ve babanın aynı tutumu sergileyen bireyler olarak ele alınmış olması bir diğer sınırlılıktır. Yapılacak olan diğer çalışmalarda anne ve babanın tutumlarını ayrı ayrı ele alan ölçek kullanılabilir. Bu araştırmada korelasyonel yöntem kullanılmıştır. Değişkenler arasındaki ilişkilerin yönlerine dair hipotezler kuramsal temellere dayanarak oluşturulmuş olsa da bu tür çalışmalarda kesin bir neden-sonuç ilişkisinden bahsetmek mümkün değildir (Gall, Gall ve Borg, 2007). Anne-baba tutumları ile ilgili boylamsal ve benlik saygısı ile ilgili deneysel çalışmalar yapılarak değişkenler arasındaki neden-sonuç ilişkisi ortaya konulabilir.

Kaynaklar

- Ansbacher, H. L. ve Ansbacher, R. R. (1956). *The individual psychology of Alfred Adler: A systematic presentation in selections from his writings*. New York, Basic Books.
- Adler, A. (1931). *Yaşamın anlam ve amacı* (Çev. F. Erkek). İstanbul: Olimpos.
- Adler, A. (2002). *Psikolojik aktivite* (Çev. B. Çorakçı). İstanbul: Say.
- Akça, Z. K. (2012). *Genç yetişkinlikte algılanan anne-baba tutumlarının, kendini toplama gücü ve benlik saygısı arasındaki ilişki* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Maltepe Üniversitesi, İstanbul.
- Aktu, Y. (2016). Levinson'un kuramında ilk yetişkinlik döneminin yaşam yapısı. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 8(2), 162-177. doi:10.18863/pgy.12690.
- Balige, B. M. (2004). *The relationship between self-esteem, social interest and optimism among young religious and seminarians in the catholic church* (Doktora tezi). The Adler School Of Professional Psychology. Chicago, IL.
- Barlow, P. J., Tobin, D. J. ve Schmidt, M. M. (2009). Social interest and positive psychology: Positively aligned. *Journal of Individual Psychology*, 65(3), 191-202.
- Baumrind, D. (1966). Effects of authoritative parental control on child behavior. *Child Development*, 37(4), 887-907. doi:10.2307/1126611.
- Bettner, B. L. (2020). Are Alfred Adler and Rudolf Dreikurs relevant for parent today? *The Journal Of Individual Psychology*, 76(1), 70-78. doi: <https://doi.org/10.1353/jip.2020.0018>.
- Biricik, Z. (2011). *Üniversite öğrencilerinde algılanan anne baba tutumları ile uyum düzeyi arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Maltepe Üniversitesi, İstanbul.
- Brown, J. D., Dutton, K. A. ve Cook, K.E (2001). From the top down: Self-esteem and Self-evaluation. *Cognition and Emotion*, 15(5), 615-631. doi:10.1080/02699930143000004.
- Chandler, C. K. (1986). *Validation of the Adlerian construct of perceived early childhood family influence*. Texas Tech University, America.

- Crandall, J. (1980). Adler's concept of social interest: Theory measurement and implication for adjustment. *Journal of Personality and Social Psychology*, 39(3), 481-95. doi:10.1037/0022-3514.39.3.481
- Çetin, C. N. ve Güngör Aytan A. (2012). İlköğretim dördüncü sınıf öğrencilerinin empatik beceri düzeyleri ile algıladıkları anne baba tutumlarının incelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 20(2), 473-488.
- Çınar, B. (2020). *Depresyon, benlik saygısı ve denetim odağı arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Yakın Doğu Üniversitesi, Kıbrıs.
- Çiftçi Arıdağ, N. ve Ünsal Seydoğulları, (2019). Lise öğrencilerinin yaşam doyumu ve yılmazlık düzeylerinin anne-baba tutumlarıyla ilişkisi açısından incelenme. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 34(4), 1037-1060. doi: 10.16986/HUJE.2018038527.
- Çuhadaroğlu, F. (1986). *Adölesanlarda benlik saygısı* (Yayımlanmamış Uzmanlık Tezi). Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Darling, N. ve Steinberg, L. (1993). Parenting style as context: An integrative model. *Psychological Bulletin*, 113(3), 487-496.
- Daugherty, D. A., Murphy, M. J. & Paugh, J. (2001). An examination of the Adlerian construct of social interest with criminal offenders. *Journal Of Counseling Development*, 79(1), 465-461.
- Demirsu, Ö. (2018). *Üniversite öğrencilerinde algılanan ebeveyn tutumları ile sürekli kaygı düzeyi arasındaki ilişkide anksiyete duyarlılığının ve psikolojik dayanıklılığın aracı rolleri* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Işık Üniversitesi, İstanbul.
- Dobier, D. B. (1997). *The relationship between self-esteem and social interestin young asian, hispanic and African-American adolescents* (Doktora tezi). The Adler School Of Professional Psychology. Chicago, IL.
- Doğan, T., Totan, T. ve Sapmaz, F. (2009). Üniversite öğrencilerinde benlik saygısı ve sosyal zeka. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17, 235-247.
- Dokuyan, M. (2016). 12.sınıf öğrencilerinde algılanan anne baba tutumları ile benlik saygısı arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Enstitüsü Dergisi*, 2(2), 1-21.
- Edwards, L. M. ve Price, G. E. (2002). *The relationship between perceived parenting style and hope in college students*. American Psychological Association, San Francisco, C.A.
- Erginsoy, D. (2010). *Üniversite öğrencilerinin toplumsal ilgileri, bilişsel çarpıtmaları ve ilk anıları* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Ergüner-Tekinalp, B. ve Terzi, Ş. (2014). Coping social interest and psychological birth order as predictors of resilience in Turkey. *Applied Research Quality Life*, 11(2), 509-524. doi: 10.1007/s11482-014-9378-3.

- Eriş, Y. ve İkiz, F. E. (2013). Ergenlerin benlik saygısı ve sosyal kaygı düzeyleri arasındaki ilişki ve kişisel değişkenlerin etkileri. *International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 8(6), 179-193.
- Eroğlu, K. ve Odacı, H. (2019). Ortaokul yedinci ve sekizinci sınıf öğrencilerinin sosyal anksiyete düzeyleri ile benlik saygıları, anne-baba tutumları, mükemmeliyetçilik özellikleri arasındaki ilişki. *Turk J Child Adolesc Ment Health*, 26(3), 108-115. doi:10.4274/tjcamh.galenos.2019.2018.08.023.
- Gall, M. D., Gall, J. P. ve Borg, W. R. (2007). *Educational research: An introduction* (8th ed.). Boston: MA: Allyn & Bacon.
- Gökkaya, M. (2016). *Bir grup üniversite öğrencisinde sosyal kaygı, depresyon ve anne-baba tutumları ile mükemmeliyetçilik eğilimleri ve üniversiteye uyum arasındaki ilişkinin değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Işık Üniversitesi, İstanbul.
- Gökmenoğlu, E. (2011). *Üniversite öğrencilerinin utangaçlık düzeyleri ile algıladıkları anne baba tutumları arasındaki ilişki* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Maltepe Üniversitesi, İstanbul.
- Greever, K. B., Tseng, M. S. ve Friedland, B. U. (1973). Development of the social interest index. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 41(3), 454.
- Güloğlu, B. ve Kararımak, Ö. (2010). Üniversite öğrencilerinde yalnızlığın yordayıcısı olarak benlik saygısı ve psikolojik sağlamlık. *Ege Eğitim Dergisi*, 2(11), 73-88.
- Gürler, A. (2017). *Ergenlerde anne baba tutumları ile benlik saygısı arasındaki ilişkinin incelenmesi: Başakşehir örneği* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Ticaret Üniversitesi, İstanbul.
- Hair, J. F., Black, W. B., Babin, B. J. ve Anderson, R. E. (2010). *Multivariate data analysis*. (7th edition). Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall.
- Helvacı, F. (2012). *Romantik ilişkilerde sorun çözme ve sosyal ilginin aşka ilişkin tutumlarla ilgisi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). On Dokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun.
- Hempel, S., Miles, J. N. V. ve Wolfradt, U. (2003). Perceived parenting styles, depersonalization, anxiety and coping behaviour in adolescents. *Personality and Individual Differences*, 34(1), 521-532.
- Ionedes, N. J. (2008). *An exploration of social interest therapy as a treatment for depression in the elderly* (Unpublished Doctoral Thesis). Capella University, USA.
- Joubert, C. E. (1998). Narcissism, need for power, and social interest. *Psychological reports*, 82(2), 701-702.
- Kalkan, M. (2010). Ergen romantik ilişkilerinde duygusal istismar, fiziksel istismar ve soruna yönelmeye Adlerian bir bakış: Sosyal ilgi. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 11(3), 242.
- Kaplan, H. (2003). The relationship of social interest to cooperative behavior. *Journal of Individual Psychology*, 34(1), 34-39.

- Karataş, Z. ve Cakar, F.S. (2011). Self-esteem and hopelessness, and resiliency: An exploratory study of adolescents in Turkey. *International Education Studies*, 4(4), 84-91. doi:10.5539/ies.v4n4p84.
- Kars, S., Bektaş, Ö. ve Akyürek G. (2019). Ergenlerde anne-baba tutumu, duygu düzenleme ve iyilik hali arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Ergoterapi ve Rehabilitasyon Dergisi*, 7(2), 97-104.
- Kaya, Ş. (2017). *Ergenlerde ana-babaya bağlanma örüntüsünün benlik saygısı ve yalnızlık ile ilişkisi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi, İstanbul.
- Kayaalp, İ. ve Gündüz, B. (2018). Ergenlerin anne baba tutumları ile problem çözme becerileri arasındaki ilişkide benlik saygısının aracı rolü. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 48, 514-536. doi: 10.21764/maeuefd.421134.
- Kayacı, Ü. ve Özbay, Y. (2016). Üniversite öğrencilerinin travmatik yaşantı, psikolojik doğum sıraları ve sosyal ilgilerinin psikolojik dayanıklılıklarını yordaması. *The Journal of Happiness & Well-Being*, 4(1), 128-142.
- Kim, E., Park, H-J. ve Hogge, I. (2015). Examination of the Adlerian constructs of activity and social interest with depression among recent korean retirees: Meaning in life as a mediator. *Archives of Gerontology and Geriatrics*, 61(1), 378-383. doi.org/10.1016/j.archger.2015.07.003.
- Körükçü, Ö., Gündoğan, A. ve Ogelman, G.H. (2014). Okul öncesi eğitimi öğretmenliği lisans öğrencilerinin benlik saygısı ve empatik becerileri arasındaki ilişkilerin incelenmesi. *Kastamonu Üniversitesi Kastamonu Eğitim Dergisi*, 23(4), 1665-1678.
- Kuzgun, Y. (1972). *Ana baba tutumlarının bireyin kendini gerçekleştirme düzeyine etkisi*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Ankara, Hacettepe Üniversitesi.
- Kuzgun, Y. ve Eldeleklioğlu, J. (2005). Anne Baba Tutumları Ölçeği. K. Yıldız ve B. Feride (Ed.). *PDR'de Kullanılan Ölçekler*. Ankara: Nobel Yayınevi.
- Liu, Y. ve Merritt, D.H. (2018). Examining the association between parenting and childhood depression among Chinese children and adolescents: A systematic literature review. *Children and Youth Services Review*, 88(1), 316-332.
- Malbty, J., Macskill, A., Day, L. ve Garner, I. (1999). Social interests and Eysenck's personality dimensions. *Psychological Reports*, 85(1), 197-200. doi: 10.2466/pro.1999.85.1.197.
- McClain, M.P. (2005). *Assessing the relationship between encouragement and social interest: An Adlerian perspective* (Doktora tezi). Iowa State University, Iowa.
- Mendi, E. (2015). *Koşullu Anne-Baba tutumunun mükemmeliyetçilik, öznel iyi oluş ve benlik saygısı ile ilişkisinin incelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Uludağ Üniversitesi, Bursa.
- Moghanloo, V. A., Pishvaei, M., Moghanloo, R. A., Bassaknezhad, S. ve Mehri, B. (2017). Self efficacy, social acceptance and locus of control as predictors of social interest among

- Iranian student. *Journal Of Research & Healt*, 7(3), 810-817. Doi: 0.3.7.jrh.acadpub/18869.10.
- Muthén, L. K. ve Muthén, B. O. (1998-2012). *Mplus user's guide*. Seventh Edition. Los Angeles, CA: Muthén & Muthén.
- Özaydınlık, Ş. (2014). *Evli çiftlerin evlilik uyumu ile kişilik özellikleri ve romantic ilişkilerindeki sosyal ilginin incelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Özmenteş, G. (2014). Mesleki müzik eğitimi alan öğrencilerin müzik özyeterlikleri, benlik saygıları ve bireysel özellikleri arasındaki ilişkiler. *Eğitim ve Bilim*, 39(171), 138-152.
- Özoğlu, S. Ç. (1988). *Gençlerin kişilik gelişimine nasıl yardımcı olabiliriz?* Ankara: TED Yayınları.
- Pallant, J. (2010). *SPSS Survival Manual* (4th ed.). New York, NY: McGraw Hill.
- Preacher, K. J. ve Hayes, A. F. (2004). SPSS and SAS procedures for estimating indirect effects in simple mediation models. *Behavior Research Methods, Instruments, & Computers*, 36(4), 717-731.
- Preacher, K. J. ve Hayes, A. F. (2008). Asymptotic and resampling strategies for assessing and comparing indirect effects in multiple mediator models. *Behavior Research Methods*, 40(3), 879-891.
- Raykov, T. ve Marcoulides, G. A. (2006). *A first course in structural equation modeling*. Lawrence Erlbaum Associates.
- Rosenberg, M. (1965). *Society and the adolescent self-image*. Princeton, NJ: Princeton University Press.
- Rosenberg, M., Schooler, C., Schoenbach, C. ve Rosenberg, F. (1995). Global self-esteem and specific self-esteem: different concepts, different outcomes. *American Sociological Review*, 60(1), 141-156.
- Sarıkaya, A. (2015). *14-18 Yaş arası ergenlerin benlik saygısı ve psikolojik dayanıklılık düzeyleri arasındaki ilişki* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Bilim Üniversitesi, İstanbul.
- Saunders, S. A. ve Roy, C. (1999). The relationship between depression, satisfaction with life, and social interest. *South Pacific Journal of Psychology*, 11(1), 9-15.
- Soyer, M. (2004). Toplumsal ilgi ölçeğinin uyarlanması: Geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 3(21), 29-34.
- Stewart, A. E. ve Campbell, L.F. (1998). Validity and reliability of the White Campbell Psychological Birth Order Inventory. *The Journal of Individual Psychology*, 54(1), 42-60.
- Tabachnick, B. ve Fidell, L. (2013). *Using multivariate statistics* (6th ed.). Boston, MA: Pearson.

- Tatar, A. ve Çamkerten, S. (2019). Klinik olmayan örneklemede aleksitiminin yordayıcıları olarak duygu odaklı yapılar ve benlik saygısı. *Kriz Dergisi*, 27(3), 141-157.
- Terzioğlu, Z. A. ve Çakır, S.F. (2020). Üniversite öğrencilerinde öznel iyi oluş ve stres belirtilerinin yordayıcılarının incelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 55, 206-225. doi: 10.21764/maeuefd.662923.
- Tözün, M. (2010). Benlik saygısı. *Actual Medicine*, 52-57.
- Tunca, A. ve Durmuş E. (2018). Üniversite öğrencilerinin algıladıkları anne baba tutumu ile bağışlama düzeyi arasındaki ilişki. *Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 9(16), 524-550. doi: 10.26466/opus.470406.
- Vural Batık, M., Epli, H., Balcı Çelik, S. ve Doğru Çabuker, N. (2020). Social interest and contact disturbances as predictors of relationship satisfaction in romantic relationship. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 10(58), 367-384.
- Watkins, C. E. (1984). The individual psychology of Alfred Adler: Toward an Adlerian vocational theory. *Journal Of Vocational Behavior*, 24(1), 28-47. doi:10.1016/0001-8791(84)90064-2.
- Watts, R.E. (2012). On the origin of the striving for superiority and of social interest. Jon C. ve Michael P.M. (Ed.). *Alfred Adler Revisited (s. 41-56)*. New York, NY: Routledge
- Yalnız, A. (2014). *Algılanan anne baba tutumları, kendini sabotaj ve öz-yeterlilik arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Sakarya Üniversitesi, Sakarya.
- Yatgın, S. (2014). *Lise öğrencilerinde akademik erteleme algılanan anne-baba tutumlarına göre incelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Necmettin Erbakan Üniversitesi, Konya.
- Yıldız, E. ve Erci, B. (2011). Anne baba tutumları ile adölesan saldırganlığı arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Düzce Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 1(3), 6-11.
- Yılmaz, K. (2018). *Anne-baba tutumlarının ergenlerde benlik saygısına etkisi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Yücel, Y. (2013). *Ortaokul öğrencilerinin algıladıkları anne-baba tutumlarının, benlik saygısı ve öğrenilmiş çaresizlik ile ilişkisi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Arel Üniversitesi, İstanbul.

Bu çalışma için etik kurul onayı Düzce Üniversitesi Rektörlüğü Etik Kurulu'ndan 21/04/2021 tarih ve 2021/121 sayılı kararla alınmıştır.

Araştırmacıların Makaleye Katkı Oranı Beyanı: Yazarlar makaleye eşit oranda katkıda bulunmuştur.
Çıkar Çatışması Beyanı: Yok.
Finansal Destek veya Teşekkür Beyanı Bu çalışma için herhangi bir kurumdan finansal destek alınmamıştır.